

Evangelisch Leerhuis

een eenvoudige geloofsleer voor belangstellenden

Evangeliegemeente De Regenboog
2004-2005

Lezing avond 9: Wat is de gemeente? (over geestelijk leven en de christelijke gemeente)

J.C. Bette

Inleiding

1. De gemeente in bijbels licht	4
1.1 Kijken naar de gemeente	
1.2 Het geheim van de gemeente	
1.3 Het geheim van de gemeenteleden	
1.4 Het bijbelse beeld als spiegel en venster	
2. De christelijke gemeente: uitverkoren, verlost en verzegeld	12
2.1 Uitverkoren	
2.2 Verlost	
2.3 Verzegeld	
3. Een vierende gemeente	21
3.1 Is er wat te vieren in de gemeente?	
3.2 De vierende gemeente in het OT	
3.3 De vierende gemeente in het NT	
3.4 Feestelijk vieren in zingen, bidden en Avondmaal	
3.5 Is het dan altijd feest in de gemeente?	
4. Een lerende gemeente	30
4.1 Volharden in het onderwijs van de apostelen	
4.2 Gegrepen door het Woord	
4.3 Aan Jezus' voeten	
4.4 Leren om te leven	
4.5 Een leven lang leren	
4.6 Leren doe je samen	
5. Een getuigende gemeente	38
5.1 Zout en licht zijn voor de wereld	
5.2 Zout en licht: getuigen van Christus	
5.3 Hoop doet spreken	

6. Een pastorale gemeente	46
6.1 Wie zorgt voor wie?	
6.2 Lichaam van Christus	
6.3 Voor elkaar zorgen	
6.4 Met elkaar delen	
6.5 Elkaar bij het heil roepen	
6.6 Elkaar op de weg houden	
7. Samenvatting	55

Literatuurlijst

Bijlagen

- Bijlage 1 Woordstudie over het begrip ‘gemeente’
- Bijlage 2 De huisgemeente in het Nieuwe Testament
- Bijlage 3 Tucht in de vroeg-christelijke gemeente
- Bijlage 4 Ziekenzalving in de christelijke gemeente
- Bijlage 5 Theologie achter de gemeentevorming

Inleiding

We proberen in dit onderdeel van het Evangelisch Leerhuis **zicht te krijgen op wat de gemeente van Jezus Christus naar nieuwtestamentische begrippen is** en wat Gods plan en bedoeling met de gemeente inhoudt. We zullen daarbij niet stilstaan bij Gods weg met Israël, het oude volk van Gods liefde. Hoewel er duidelijk onderscheid is tussen Gods plan met Israël en met de gemeente, denken wij dat het niet juist is al te veel en al te scherp onderscheid te maken tussen de het volk van God zoals beschreven in het Oude en in het Nieuwe Testament. Het gaat uiteindelijk om die ene gemeente die door God zelf vanaf de grondlegging van de wereld tot in de jongste dag uit Israël en de volken geroepen en vergaderd wordt. De nieuwtestamentische gemeente dient te beseffen dat ze is ingelijfd in Israël. Ingevoegd op de oude stam van het volk dat uit Abraham, de vader van alle gelovigen is voortgekomen (Rom.9-11).

Wij zullen ons in deze studie vooral bezighouden met de kerk van Jezus Christus, zoals deze is ontstaan na de uitstorting van de PinksterGeest, zoals beschreven in het boek Handelingen der Apostelen. Wanneer we dan spreken over de kerk, denken we daarbij vooral aan het instituut, aan de christelijke kerk wereldwijd of aan een kerkverband. Bij het begrip gemeente

denken we vooral aan de plaatselijke vergadering van de gelovigen. Het woord kerk is afgeleid van het Griekse woord *kuriakos*, een bijvoeglijk naamwoord dat betekent: ‘bij de heer behorende, van de heer, wat in het NT betrekking heeft op dat wat van de Here Jezus is (1Cor.11:20; Openb.1:10). Het in het NT gebruikte woord *ekklesia* (lett. tevoorschijn roepen, eruit roepen) betekent ‘volksvergadering’ en (kerkelijke) gemeente. Het duidt in ons spraakgebruik zowel de hele wereldwijde gemeenschap van Christus-belijdende gelovigen aan, de universele gemeente van alle christenen -die we dus ook kerk noemen- (Matth.16:18; Ef.1:22-23; Col.1:18,24), zowel als de plaatselijke gemeente (Hand.9:31;11:22; 1Cor.1:2; Gal.1:2). Daarnaast is er sprake van een ‘gemeente aan huis’ die ook met met het woord *ekklesia* wordt benoemd (Rom.16:5; 1Cor.16:19; Col.4:15), waar het blijkbaar gaat om kleinere huisgemeenten. Scherp onderscheid is niet altijd even goed mogelijk en ik gebruik de termen ook wat door elkaar. Met een voorkeur voor het begrip gemeente vanwege de klankovereenkomst met wat ons samen bindt: de christelijke gemeenschap door het geloof in de Here Jezus Christus.

Uit de inhoudsopgave blijkt al **dat ik in deze studie op verschillende manieren probeer de gemeente te beschrijven**. Ook in de verwoording zal dat blijken. De stijl van het ene stuk is wat meer bijbelstudieachtig en leerstellig, het andere meer verhalend. Dit is gedaan om het geheel door afwisseling zo leesbaar mogelijk te houden. De onderdelen uit deze studie die het gemeentelven beschrijven als een vierende, lerende, getuigende en pastorale gemeente zouden nog uitgebreid kunnen worden met bijvoorbeeld de dienende gemeente en de bouwende gemeente. Wat ik hier geschreven heb geeft een aantal hoofdlijnen aan. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeenteleiding in elk geval voor deze basisprincipes in de Evangeliegemeente ruim baan te geven. We zullen beseffen dat het hier gaat om het hart van het gemeentelven. Steeds is het van belang met deze onderwerpen doelbewust en doelgericht bezig te zijn. Het Evangelisch Leerhuis wil daarbij een inhoudelijke onderbouwing en een praktische handreiking bieden. Met nadruk op de grote genade dat de Here God ons steeds opnieuw in deze weg voor onze gemeente geleid heeft. SDG

De Bijlagen zijn toegevoegd voor verdere verdieping van het onderwerp. Deze teksten zijn genomen uit wat wij eerder schreven in de Studiebijbel op het Nieuwe Testament, een uitgave van het Centrum voor Bijbelonderzoek, Veenendaal.

1. De gemeente in bijbels licht

1.1 Kijken naar de gemeente

In veel oude kerken zijn gebrandschilderde ramen aangebracht. In die vaak hoge ramen zijn van gekleurd glas de prachtigste schilderijen ingelegd van vaak bijbelse taferelen. Als je middenin zo'n kerk staat en het zonlicht valt door de ramen naar binnen, dan heb je echt iets om van te genieten. Tenminste, als je van schoonheid houdt...

Als je rondom zo'n oude kerk loopt en van de buitenkant tegen die ramen aankijkt, dan ontdek je er niet zoveel bijzonders aan. Dan zijn het gewoon hoge en grote ramen. Je moet naar binnen om de pracht van zulke ramen te zien. Je moet naar binnen om te begrijpen wat die ramen uitdrukken. Alleen van binnenuit, als het zonlicht door de ramen valt, krijg je die gebrandschilderde ramen te zien, zoals ze zijn en wat ze echt bedoelen uit te drukken. Dan gaat het voor je leven...

Wanneer we samen gaan nadenken en kijken naar het bijbelse beeld van de christelijke gemeente is er net zoiets aan de hand als bij het bezichtigen van een oude kerk. Hoe kijken we vanuit de bijbel aan tegen onze gemeente, Evangeliegemeente De Regenboog, en tegen de christelijke kerken en gemeenten in het algemeen? En wat heeft dat beeld van de bijbel ons vandaag dan te zeggen?

Het is met de christelijke gemeente al net zo als met die gebrandschilderde ramen. Van buiten zie je er echt niet veel bijzonders aan. Sommige kerkgebouwen zijn van een prachtige architectuur, maar andere zijn gewoon saai. Sterker nog: van buiten ziet het er soms zelfs niet eens zo mooi uit? Maar moet dat dan? Voor wie zou de gemeente aantrekkelijk moeten zijn? Voor God? Voor de buitenwereld? Kijk bijvoorbeeld naar de gemeente in Corinthe. Zelfs als je daar naar binnen gaat, lijkt het wel een beetje een onordelijke schreeuwboel. Dat blijkt als je 1Cor.3 leest. De een roept: 'ik ben van Apollos'. De ander: 'ik ben van Paulus'. En weer een ander: 'ik ben van Cefas' (Petrus). Ze noemden de voorgangers bij wie ze zich het beste thuis voelden. Maar ondertussen is er nijd en twist in de samenkomst te merken. Partijschappen, zoals die er nog steeds zijn tussen kerkgenootschappen. Verdrietige boel.

Dat is nou de gemeente van Christus in Corinthe: er is partijvorming, er worden menselijke spelletjes gespeeld, het lijkt wel een door en door klein-menselijk zaakje. Zo kan het er dus soms toegaan in de christelijke gemeente. De PKN-samenvoeging van drie grote samen-op-weg-kerkgenootschappen in ons land is een enorm eenheidsproces, maar levert tegelijkertijd onnoemelijk veel verdriet bij forse groepen van gelovigen die zich daarbij niet thuis voelen en min of meer worden buitengesloten. In de Evangelische- en Pinksterwereld was er een tijd waarin iemand die het ergens niet mee eens was maar weer een nieuwe gemeente begon. Als je zo van buitenaf tegen de christelijke kerk aankijkt, dan word je niet vrolijk. Dan zie je al te menselijke ruzies en gebrek aan liefde. Dan zie je vervelende zaken rond macht en aanzien. Dan zie je afgewende hoofden, verhitte gesprekken en verhardde harten. Niet even verheffend allemaal. Gelukkig zijn er ook prachtige zaken te noemen, wanneer ongelovige mensen tot toegewijde discipelen worden, vele gemeenten evenwichtig groeien en herderlijk verzorgd worden. Maar het is niet alles botertje tot aan de rand...

Zo was het ook al in de tijd van de bijbel. Nergens in het NT wordt de christelijke gemeente beschreven als een volmaakt gebeuren, waar nooit wat moeilijks is en waar mensen alleen maar goed met elkaar omgaan. Denk aan de gemeenten in het boek Openbaring. Steeds hoor je de Here Jezus zeggen: 'Maar dit heb ik tegen u'. Denk aan Corinthe. Een gemeente waar het allemaal heel charismatisch toegaat, maar waar van binnen tegelijkertijd heel wat loos is, zoals ook wel blijkt uit vervolg van Paulus' brief. Als je alleen maar van de buitenkant tegen de christelijke gemeente aankijkt, vraag je je echt af of dit nu Gods kerk is. Is dat het nu, de christelijke gemeente?

En daarom zegt Paulus dus in 1 Cor.3:16 zoveel als: 'Niet alleen van de buitenkant ertegenaan kijken, maar binnen gaan staan en dan Gods licht door de ramen naar binnen laten vallen. Zie de gemeente van de Here Jezus vooral in Gods licht! Het is Gods akker, Gods bouwwerk bent u', zegt hij in dat zelfde hoofdstuk (vers 9). Als je dus binnen gaat staan, dan ga je pas zien waar het echt om gaat en wat het echt is, die christelijke gemeente. Weet u niet, dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont? Ik verwijs voor verdere uitwerking van deze gedachten naar mijn prekenreeks over het werk van de Heilige Geest in de gelovigen en in de gemeente (25-7 2004; 5-9 2004; 10-10 2004), welke preekopnamen op zondag te verkrijgen zijn bij de cassetdienst).

1.2 Het geheim van de gemeente

Dat is dus een van de geheimen van de christelijke gemeente, van de kerk van Jezus Christus. Als je er alleen van buitenkant tegenaan kijkt, blijkt niets menselijks ons vreemd te zijn. Maar je moet naar binnen en Gods licht door de ramen naar binnen laten vallen, dan zie je dat de gemeente bovenal en voor alles Gods zaak is. Dat beeld moet onze gedachten en daden vervullen! Gods akker, Gods bouwwerk, Gods tempel, lichaam van Christus, volk van God, kudde van de Goede Herder. Het is de plaats, de christelijke gemeenschap, waar Jezus Christus zondige mensen in samenbindt en ontmoet. Waar de Heilige Geest gebrekkige mensen aanraakt, in beslag neemt en tot discipelen van Jezus maakt. Deze kerk is heilig. Dat wil zeggen: zij is afgescheiden van de zonde, de zonde behoort niet tot haar domein, en ze is toegewijd aan God en zijn Rijk.

Zeg je kerk, dan zeg je dus niet ‘dat is louter mensenwerk’, maar ‘dat is van de Here God’. Wij zijn Gods zijn eigendom en zijn domein. Het geheim van de christelijke gemeente is, dat zij het werk is van de drie-enige God, van God, Vader, Zoon en Geest. Zo tekent de bijbel de kerk. Ze wordt genoemd het volk van God. Een verzameling mensen door God geroepen, apart gezet van de rest, een volk waarmee God zijn weg door de wereld gaat. Denk ook aan het volk Israël in het Oude Testament. Daar gingen ze door de woestijn, bevrijd en verlost, apart gezet van andere volken, omdat ze stonden onder Gods bijzondere roeping en gunst. Maar Mozes merkte dat er nog veel loos was onder het volk. Ze waren dan wel uit Egypte bevrijd, op weg naar het Beloofde Land. Maar Egypte was nog niet uit hun hart, ze waren nog niet *van* Egypte bevrijd.

De christelijke gemeente heet ook Lichaam van Christus. En daarmee zeggen we, dat al die Christus belijdende kerken en christelijke geloofsgemeenschappen, en dus ook onze Evangeliegemeente De Regenboog, het persoonlijke eigendom zijn van de Here Jezus. Wij behoren bij Hem, zoals het lichaam hoort bij een hoofd. Onlosmakelijk zijn wij als gemeente dus met Hem verbonden. Hij voedt ons en koestert ons, zoals iedereen van ons goed voor zijn lichaam zorgt. En ook heet de christelijke gemeente in de bijbel - bijvoorbeeld in het eerder genoemde gedeelte 1 Cor.3:16: de tempel van de Heilige Geest. De gemeente is het huis waar de Heilige Geest woont, waar je zijn werkingen in wind en vuur, in vernieuwing en heiliging tegenkomt. Hier spreekt alles van Hem en hier worden mensen zoals wij door de Heilige Geest in beweging gezet.

In ons nadenken over de gemeente zullen we dus hier beginnen. Gods licht valt door de ramen naar binnen: de christelijke gemeente is het werk van Vader, Zoon en Geest. Je bent geneigd om alleen maar van de buitenkant er tegenaan te kijken of om je te verkijken op de menselijke kant van de christelijke gemeente. Maar vóór alles mogen we leren dwars door al dat menselijke heen God Zelf te zien werken. Zoals Paulus het zegt: ‘Gods bouwwerk bent u! Weet u niet, dat u Gods tempel bent?’

Denk aan de borden die je wel eens aan de kant van de weg ziet staan op plaatsen waar gebouwen worden neergezet: hier bouwt die en die aan dit project - de ondernemer, de aannemer, de architect, noem maar op, allen worden ze met name genoemd. Werk in uitvoering dus. Zo kijken wij dan naar de christelijke gemeente: Gods werk in uitvoering. Het is niet ons werk, niet ons plan, niet ons ontwerp, maar dat van God. Hij legt het fundament, Hij bouwt. Hij roept bij elkaar. Hij maakt er iets van. Hij werkt aan de voltooiing en vervolmaking, ook van onze gemeente hier. Daarom geloven wij vast en zeker dat de christelijke gemeente toekomst heeft! Voor tijd en eeuwigheid. Daarom hebben we moed om door te gaan. En dan vergeten we niet wat de apostel Paulus ons óók leert: Gods medearbeiders zijn wij (1Cor.3:8,9). In dienst van God zijn wij elkaars medewerkers. En dat niet als kleine zelfstandigen: we staan samen in dienst van God. De gemeente behoort in haar geheel aan de Here toe. De apostelen hebben door Gods genade het fundamentele werk mogen doen van het stichten van de eerste gemeenten en het geven van het eerste onderwijs, wij mogen daarop en daarmee verder bouwen. Van dat bouwwerk is Jezus Christus zelf zowel het fundament (1Cor.3:11) als de hoeksteen (Ef.2:20)!

1.3 Het geheim van de gemeenteleden

Als Gods licht zo door de ramen naar binnen valt, dan ga je pas echt begrijpen waar het om gaat in de christelijke gemeente. Wanneer zijn licht valt op de gemeente als geheel, dan kan het niet anders of er komen ook mensen in dat licht te staan. Dat licht van God valt op ons als gemeenteleden en samen gaan we het geheim van onze opdracht zien. En alweer wordt het daar anders van. Want kijk je zo van de buitenkant naar gemeenteleden, dan moet je oppassen om niet alleen maar de mindere kanten te zien. Want die mindere kanten zijn er en soms heel tastbaar. Ze vallen jammer genoeg vaak op. Laten we opnieuw eens kijken naar de gemeente in Corinthe. De gemeenteleden daar gedroegen zich soms in hun enthousiasme als een stelletje ongeregeld. Ze riepen in de samenkomst van alles door elkaar heen en naar

elkaars hoofd, zelfs met verhitte koppen: ‘Ik ben van die en ik van die en de ‘vroomsten’ maakten zelfs Christus tot hun partijganger! Ze hadden een hoogmoedige houding ten opzichte van elkaar. Bij het verder lezen in Paulus’ brief, zouden we niet bepaald een positief beeld krijgen van de gemeenteleden daar. Met de huwelijkstrouw namen ze het niet zo nauw. ‘Men spreekt van hoererij onder u’, zegt Paulus in 1 Cor.5:1. Grote moeilijkheden op seksueel gebied. Familievetes en onderlinge ruzies werden uitgevochten voor de rechter, blijkt uit 1 Cor.6. Er wordt weinig om elkaar gedacht. Er wordt geen rekening gehouden met de ander. En als de gemeenteleden bij elkaar komen om Avondmaal te vieren gaat er van alles mis. ‘De een is hongerig en de ander dronken’, schrijft de apostel in 1 Cor.11:21. Duidelijk is dat hij zulke wereldsgezindheid en partijschappen radicaal afwijst. Deze onmin en absurditeit raken het fundament van het christelijke geloof! Ze zijn een groot gevaar voor de onderlinge eenheid tussen de gelovigen en voor hun band met Jezus Christus. Wanneer de gelovigen onderling verdeeld raken, kan het (plaatselijke) lichaam van Christus geschaad worden, in stukken scheuren!

Wij zijn dankbaar dat het op dit moment in onze gemeente niet met die situatie van Corinthe te vergelijken is, dat het er bij ons in de gemeente ook niet meteen zó aan toe gaat, maar laten we eerlijk zijn: als je pastoraal werk doet of zo om je heen kijkt, dan valt er genoeg te zeggen. Er is genoeg om de vinger bij te leggen. Dat gebeurt ook wel in onze gesprekken onderling. Ik verneem daar wel eens wat van... We zullen altijd op onze hoede moeten zijn dat ons gedrag de naam van Jezus Christus niet schaadt! Dat anderen kunnen zeggen: ‘Die christenen, moet je kijken, vroom op zondag, maar door de week zo onbetrouwbaar als wat en weinig begaan met de mensen om hen heen’. En wie eerlijk naar zichzelf kijkt, kan zich er misschien wel iets bij voorstellen. Gedraag ik me nou werkelijk anders dan niet-christenen, ben ik soms een beter mens dan zij? De kerkvader Augustinus zei het zo tragisch: ‘Er zijn soms schapen buiten en wolven binnen de kerk’. Vergeef ons Heer!

Maar het is met gemeenteleden al net zo als met de gemeente zelf: we moeten er niet alleen van buiten tegenaan blijven kijken, maar het licht van God er op laten vallen. Dan ga je andere dingen zien en zeggen. Dan kom je het werkelijke geheim van de gemeenteleden op het spoor. ‘Weet u niet dat de Geest van God in u woont? Weet u niet, dat die Geest, die in de gemeente woont, in u allemaal woont en werkt? Dat woord van Paulus in Efeze 2 mogen we op onszelf toepassen: ‘Zo bent u dan geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten van God’. Dat is ons geheim als gemeenteleden:

wij behoren tot het grote huisgezin waarvan God de Vader is en waarbinnen de gelovigen broeders en zusters van elkaar zijn. Wij zijn levende stenen ingevoegd in Gods tempel. Elk voor zich zijn wij Gods werk in uitvoering! Wij worden door onze geloofsverbondenheid met de Here Jezus Christus ook met elkaar samengevoegd tot een gemeenschap waarin Gods Geest wil wonen. Wat er ook van de gemeenteleden in Corinthe of in Veenendaal of in welke christelijke kerk dan ook gezegd kan worden, het begint met wat Paulus in 1 Cor. 1:2 schrijft: 'Ik schrijf aan de gemeente Gods in Corinthe, aan de geheiligden in Christus Jezus, de geroepen heiligen met allen die de naam van onze Here Jezus Christus aanroepen: genade en vrede zij u!' Inderdaad, er valt veel over gemeenteleden te zeggen, maar je moet beginnen met: wij zijn in Christus geroepen heiligen, mensen in wie de Geest van God woont en werkt en die door Hem in beweging worden gezet. Laten we dus nooit te min over de gemeente of over gemeenteleden praten, want dan kan je wel eens bezig zijn de Heilige Geest verdriet te doen! Natuurlijk mogen wij elkaars gedrag op Gods hoge norm voor gemeenteleden beoordelen en indien nodig moeten we zelfs elkaar voorzichtig aanmoedigen tot correctie. We mogen leren wandelen in het licht (1Joh.1). We zullen elkaar mogen aanspreken op ergerlijk gedrag. Maar steeds uit liefde en in nederigheid.

1.4 Het bijbelse beeld van de gemeente als spiegel en venster

Zo valt er dus licht van de bijbel op de gemeente en op de gemeenteleden. En dan nu de vraag: hoe gebruiken we nou in ons praten over de christelijke gemeente de beelden die de bijbel voor ons uittekent? Nergens worden gemeenten beschreven, waar nooit iets loos is, maar we willen vooral uitgaan van wat we lezen in Hand.2:41-47. Dat beeld van de eerste christelijke gemeente in Jeruzalem, mag in zekere zin het uitgangspunt vormen voor al ons praten en nadenken over het functioneren van de christelijke gemeente in bijbels licht. Het behoeft geen blauwdruk te zijn, maar is wel normgevend. Daar zie je het in prilste vorm echt gebeuren. Zo duidelijk woont de Geest van God in die gemeente. Zo duidelijk is, dat de gelovigen daar in beweging worden gezet door diezelfde Geest. Het leeft en bruist daar. Ze loven God en staan in de gunst bij het hele volk. Ze volharden bij het onderwijs van de apostelen. Dat wil zeggen: degenen die tot geloof kwamen, vormden een hechte geloofsgemeenschap met duidelijke kenmerken. Zij lieten zich onderwijzen door de apostelen die de opdracht tot discipelschap zelf van de Here Jezus hadden ontvangen (Matth.28:19) en gaven dat onderricht ook weer door. Ze hebben van alles en nog wat gemeenschappelijk. Een totaal nieuwe levensstijl is het gevolg van hun bekering en het werk van de Geest. Ze

vieren samen regelmatig het Avondmaal en hadden voortdurend en volhardend hun gezamenlijke gebedsbijeenkomsten. Hier wordt het oermodel van het christelijke gemeentelven beschreven. Hoe gebruiken we nu dit bijbelse beeld van de christelijke gemeente in onze tijd?

Twee woorden wil ik gebruiken om dat duidelijk te maken. Dat hele bijbelse plaatje van de christelijke gemeente -met al die beelden- Gods tempel, Gods werk in uitvoering en de woonplaats van Gods Geest gebruiken we allereerst *als spiegel*. Als we nadenken en praten over gemeente zijn en over hoe wij gemeente van Christus zijn, dan worden we allereerst uitgenodigd om kritisch in de spiegel van de het Woord te kijken. Dan zien we in de bijbel gemeenten en gemeenteleden met zonden en gebreken en we zeggen: bij ons is dat vaak niet zoveel anders. Dan zien we het beeld uit Handelingen 2, de gemeente waar zo overduidelijk de Geest woont en dan zeggen we: we zien op deze en die punten een contrast met hoe wij hier en vandaag gemeente zijn. We horen Paulus de hoge woorden spreken over de gemeente en vragen ons dan in alle eerlijkheid oprecht af: voldoen wij aan dit hoge plan met onze roeping? Persoonlijk en als gemeente? Zo brengt de spiegel van de bijbel ons tot verootmoediging. Laten we maar wat vaker in de spiegel van de Gods Woord kijken, want dat maakt je nederig en bescheiden. Dat houdt ook Gods hoge doel in het zicht. We kunnen maar beter niet alles van onze eigen activiteit verwachten. We zullen mogen leren de Heer in alles te betrekken, meer te verwachten van wat Hij onder ons wil doen. We werken hard in de op- en uitbouw van onze gemeente. Dat is goed en nodig. Discipelen zijn volgelingen van Jezus, die alles, zelfs zijn leven inzette voor de schapen. Maar we zullen ons blijven herinneren, blijven beseffen, dat de gemeente ten diepste en bovenal Gods werk is! Dat vertrouwen brengt ook rust! Zo heffen we onze soms zo lege handen en soms zo dorre harten op en we zeggen: ‘Vult u ze maar, Here God, beziel ons en zet ons in beweging’, anders komt er niets van terecht! De spiegel van Gods Woord leert ons helder zien wie we zelf zijn en hoe het er in de gemeente aan toe gaat.

Maar we gebruiken het beeld dat de bijbel van de gemeente schetst ook *als venster*. Als iets om doorheen te kijken en vooral naar uit te zien en naar toe te werken. Die gemeente zoals beschreven in Handelingen 2 en verder in het NT , die woorden en beelden van Paulus - tempel van de Geest, woonstede Gods – het zijn geen onhaalbare idealen! Nee, ze worden mogelijk door Gods genade en door Gods Geest die in mensen werkt. Het was in de jonge

christengemeente werkelijkheid, levensecht. Zo'n gemeente kan ontstaan als God maar tot spreken komt, als Jezus gediend wordt als Heer en als zijn Geest alle ruimte krijgt! Laten we daarom niet te gauw tevreden zijn met hoe het gaat. Als je je bijvoorbeeld alleen maar spiegelt aan anderen om je heen, dan kan het met jezelf nog wel meevallen. Dan spiegel je zacht. En dan kan je gemakkelijk zeggen 'gewoon doorgaan zo, we mogen blij zijn als we houden wat we hebben'. Maar als je de bijbel als spiegel gebruikt en tegelijk als venster, dan betekent dat het einde van gezapigheid en gearriveerdheid, net zo goed als van moedeloosheid en pessimisme. Broeders en zusters van het Evangelisch Leerhuis, er kan echt wat gebeuren als we Gods Geest met elkaar de ruimte geven! Hij wil wat met ons! Hij heeft een bedoeling met ons als gemeenteleden, met ons als Evangeliegemeente De Regenboog! Nu nog in Noord en Zuid. En hoe mag het verder?! Zo gaan we positief en gelovig, bijbels georiënteerd denken en praten over gemeente-zijn. Zo gaan we met elkaar aan het werk, hier in deze plaatselijke tempel van de Geest en in de woonstede van God die wij De Regenboog noemen. Dan hebben we goede moed, want we hebben veel verwachting van de wind en het vuur van de Heilige Geest! Dan bidden we dat Hij in ons eigen leven wil werken zodat wij gemeenteleden zijn die als levende stenen werken aan de bouw van een geestelijk huisgezin van God. Dat de Heer er ons in wil zegenen!

2. De christelijke gemeente:

(uit)verkoren, verlost en verzegeld

In het onderwijs van de apostelen, Petrus en Paulus in het bijzonder, leren we de christelijke gemeente nader kennen. Zij geven in hun brieven aan de gemeenten verschillende belangrijke uitdrukkingen aan de gemeenschap van gelovigen.

We kiezen voor behandeling deze drie begrippen: (uit)verkoren, verlost en verzegeld. De uitleg van deze teksten is genomen uit of baseert zich op het commentaar op de gekozen bijbelplaatsen zoals dat gegeven is in De Studiebijbel op het NT, een uitgave van het Centrum voor Bijbelonderzoek te Veenendaal.

De gemeente van Jezus Christus is door God uitverkoren (Ef.1:1-4; Col.3:12; 1Petr.1:2; 2:9). Wat wil dit zeggen? Uitleg van de teksten:

Efeziërs 1:1-5 De apostel Paulus stelt zich aan de gemeente voor als een gezant van Jezus Christus. Deze brief is daarmee een gezaghebbend schrijven, een herderlijke brief. Door deze brief spreekt God tot de gelovigen. De lezer komt er God in tegen. Zij worden zelf heiligen genoemd (1:18; 2:19; 3:18), omdat God hen geroepen heeft, afgezonderd van de wereld die zonder God leeft. Omdat Hij hen heeft ingelijfd in zijn gemeente. Dat komt ook tot uitdrukking in de term ‘gelovigen’ dat wil zeggen: zij die hun vertrouwen hebben gesteld op Jezus Christus. De gelovigen zijn ‘in Christus’ door hun geloofsverbondenheid met Hem. Overigens is het mogelijk dat Paulus hier met ‘de heiligen’ de gelovigen met een joodse achtergrond op het oog heeft en met ‘gelovigen’ diegenen, die een heidense afkomst hadden (vgl. 2:19; 3:5).

Dan begint in vers 3 een lofprijzing, die geweldig rijk van inhoud is en die doorloopt tot en met vs.14. De positie van de gelovigen die verbonden zijn met Christus, wordt met een veelheid van uitdrukkingen door Paulus onder woorden gebracht. Naar goed joods gebruik is bidden vooral danken; een steeds weer lovend beamen van Gods goedheid, die tot uitdrukking komt in de vele zegeningen voor hen die geloven.

God heet hier de Vader van de Heer Jezus Christus. De woorden ‘God en Vader’ komen in de brieven dikwijls voor (vgl. 2 Cor.1:3; 2 Thess.2:16). Al de zegeningen die God geeft, houden

verband met Christus, hetgeen zichtbaar wordt door de woorden 'in Christus' (in Hem etc.). Met 'Christus' is Jezus bedoeld, die al de zegeningen heeft verworven in en door Zijn dood en opstanding. Deze zegen heet 'geestelijk', omdat alle goede dingen (Matt.7:11; Jac.1:17), maar bovenal de Heilige Geest (Luc.11:13) uit de geestelijke, d.w.z. de goddelijke werkelijkheid komen. Hemelse gewesten' is te omschrijven als 'het hemelse'. Voor de gelovigen zijn de hemelse gewesten primair de woonplaats van God en Christus. Het Hebreeuwse woord voor 'hemel' (*sjāmājim*) is ook een meervoudsvorm (Gen.1:1 etc.).

De eerste zegening waarvoor God wordt geprezen, is **de verkiezing** (2 Thess.2:13). Die verkiezing is 'in Hem'; gelovigen zijn uitgekozen in Christus (vgl. 1 Cor.1:27-30). Die verkiezing is aan de schepping voorafgegaan en zij is dus primair grondvesting van ons bestaan en niet de daaropvolgende 'grondlegging der wereld' (voor deze uitdrukking zie Matt.25:34; 1 Petr.1:20; Openb.13:8). De verkiezing van de gelovigen komt tot zijn vervulling, wanneer zij 'voor het aangezicht' van God, d.w.z. staande voor Zijn troon bij het oordeel, 'heilig en onberispelijk' zullen zijn. Dan zullen zij de volmaaktheid ontvangen, een heiliging, die nu al door de Geest in hen gewerkt wordt.

Heilig en onberispelijk waren vanouds de eisen waar de offers aan moesten voldoen (Hebr.9:14; 1 Petr.1:19). Wat voor God is, moet goed zijn: een heilige onberispelijkheid. Het leven van een christen is een offer (Rom.12:1; Fil.2:17). De verkiezing in Christus komt in het leven van de gelovigen tot uitdrukking in een 'anders zijn' (4:20), een onderscheiden zijn van de wereld.

Niet geheel doorzichtig is of de woorden 'in liefde' gelezen moeten worden bij vs.4, of de openingswoorden zijn van vs.5. In het eerste geval is 'in liefde' een nadere bepaling en uitleg van 'heilig en vlekkeloos'. In het tweede geval is het Gods motief bij de verkiezing van de gelovigen (vgl. Deut.7:7,8).

De verkiezing heeft een bedoeling. De apostel gebruikt een uitdrukking die 'bestemmen, tevoren beschikken' betekent (vs.11; Rom.8:29,30). Het heilig en onberispelijk zijn (vs.4) is afhankelijk van het zoonschap Gods (Rom.8:14,15; Gal.4:5-7). De gelovigen horen bij God. Ze zijn geadopteerd. Christus is de eeuwige Zoon, de gelovigen zijn aangenomen zonen. Die aanneming tot zonen was allereerst het deel van Israël (Rom.9:4), maar betreft nu allen die in Christus zijn. Het 'welbehagen' van Gods wil (vs.9; vgl. Jes.42:1) waarmee dit vers eindigt, doet denken aan het woord van de engelen in de nacht van Christus' geboorte (Luc.2:14). In welbehagen zit zowel het element van Gods soevereiniteit, als dat van Zijn liefdevolle genegenheid.

Colossenzen 3:12,13 Hier werkt Paulus uit wat het ‘aandoen van de nieuwe mens’ waarover hij eerder schreef (vs.10) nu praktisch inhoudt, nl. het ‘aandoen’ van het karakter van Christus, het beeld Gods. Door de Colossenzen **‘uitverkorenen van God’** te noemen (Rom.8:33), benadrukt Paulus dat het initiatief van God is uitgegaan. De gelovigen zijn, evenals Israël, Gods uitverkoren en geliefde volk (Deut.4:37; 7:7; Rom.11:28). Heilig betekent letterlijk apart gezet (voor God), maar houdt natuurlijk ook in, dat men in overeenstemming met die status moet leven (1 Petr.2:9). Wat dat voor een diepe innerlijke verandering in het leven van de gelovigen inhoudt volgt dan. De verkiezing heeft zoals uit deze verzen blijkt enorme gevolgen. Hier wordt als eerste genoemd dat je krijgt: lett: ‘ingewanden van ontferming’. Het Griekse woord *splagchna* (letterlijk: ingewanden) wordt dikwijls gebruikt om de zetel van de menselijke bewogenheid en ontferming aan te duiden, zoals in het Nederlands ‘hart’ (vgl. Fil.2:1, zie verder Matt.9:36; 14:14; Luc.10:33 ‘Hij werd met ontferming bewogen’). Verder wordt genoemd barmhartigheid, medelijden, ontferming. Het staat voor een diep meevoelen met de mens in nood en de bereidheid om te helpen (Luc.6:36; 2 Cor.1:3). ‘Goedertierenheid’ is een goedheid en mildheid die een weerspiegeling is van Gods goedheid voor de mens (Rom.2:4; 11:22). In 2:18,23 werd ‘nederigheid’ in negatieve zin gebruikt, maar hier spoort Paulus de gelovigen aan tot een goede nederigheid: respect voor en dienstbaarheid aan de ander. Deze houding komt voort uit een nederigheid ten opzichte van God (Ef.4:2; Fil.2:3; Jac.4:10). Het besef zelf door Gods liefde begenadigd te zijn, maakt een mens nederig ten aanzien van zijn medemensen. ‘Zachtmoedigheid’ is het tegengestelde van boosheid en toorn (vs.8). Met ‘geduld’ wordt de instelling bedoeld om ook onder moeilijke omstandigheden niet bitter, toornig of wraakzuchtig te worden (1 Cor.13:4; 1 Thess.5:14).

Ook al heeft Paulus het hier in de eerste plaats over relaties binnen de gemeente, toch geldt het geschrevene ook daarbuiten. De in vs.12 genoemde eigenschappen maken een gelovige bereid om de zwakheden van anderen te verdragen en zelfs daar te vergeven waar men terecht een ‘verwijt’ jegens de ander heeft. Het besef zelf van de Heer uit genade vergeving te hebben ontvangen, motiveert om ook anderen te vergeven (Ef.4:32). Het voorbeeld van de Heer geeft kracht om boosheid en bitterheid om te zetten in vergevende liefde (2:13; Matt.6:14-15; 18:23-35). In alle aspecten van het leven worden de gelovigen steeds meer zoals Christus, het beeld van God (Rom.15:2; Ef.4:32; 5:2,25,29).

1 Petrus 1:1,2

De brief begint, zoals gebruikelijk in die tijd, met de afzender, de geadresseerden en een groet. *Petrus*, de Griekse vorm van de Arameese naam Cephas (rots, Matt.16:17,18; Joh.1:43) noemt zich, net als Paulus (2 Cor.1:1, Gal.1:1) apostel van Jezus Christus (vgl. Luc.6:13,14). Niet als de visser uit Galilea, maar als apostel (gezondene) schrijft hij deze brief. De lezers heten ‘**uitverkoren**’ (vgl. 2:9; 5:13), d.w.z. zij zijn het voorwerp van Gods reddende liefde en Zijn eigendom. Onder het Oude Verbond was deze verkiezing het voorrecht van Israël (Deut.4:37; 7:6; Jes.41:8; 45:4), maar wordt door Petrus in dit vers betrokken op de christelijke gemeente, die voornamelijk bestaat uit gelovigen met een heidense achtergrond. De gelovigen heten ook ‘vreemdelingen’, vgl. 1:17 (zie comm. 2:11, vgl. Gen.23:4; Ps.39:13; Hebr.11:13), waarmee de apostel aangeeft dat deze wereld niet het werkelijke ‘thuis’ en de uiteindelijke bestemming van de gelovigen is (vgl. Fil.3:20). Dit ‘vreemdelingschap’ (vs.17) komt tot uiting in een andere manier van leven (vs.15,22; 2:1,11,12, vgl. Ef.4:17), hetgeen lijden met zich meebrengt (4:12) en door de heidense omgeving als ‘vreemd’ (4:4) wordt ervaren. Het navolgen van Christus betekent een voortdurend als pelgrims onderweg zijn naar de stad van God (Hebr.11:16).

Het uitverkoren zijn van de lezers (vs.1), in overeenstemming met de voorkennis van God de Vader, is bewerkt door de Heilige Geest en komt tot uiting in gehoorzaamheid. Het woord *prognōis* (voorkennis, Hand.2:23) moet verbonden worden met ‘uitverkoren vreemdelingen’. Het wijst niet zozeer op het vooraf weten, als wel op het ‘tevoren bestemmen’. Petrus geeft er de goddelijke oorsprong van de gemeente mee aan. Zij is er, omdat Hij dat tevoren zo bedoeld heeft.

In heiliging door de Geest (vgl. 2 Thess.2:13) krijgt hun ‘uitverkoren zijn’ gestalte. Het uitverkoren zijn, is ‘tot gehoorzaamheid en besprenging met het bloed van Christus’. Zoals 1:22 leert hebben de gelovigen gehoor gegeven aan de waarheid (het Evangelie); zij zijn gehoorzaam geworden en worden opgeroepen om op die weg van gehoorzaamheid verder te gaan. De combinatie ‘tot gehoorzaamheid en besprenging’ is waarschijnlijk ontleend aan de verbondssluiting op de berg (vgl. Ex.24:7,8), waar eveneens gesproken wordt over gehoorzaamheid en besprenging en ook in deze volgorde. De besprenging met het bloed van Christus, vs.19, wijst er op dat gelovigen betrokken zijn bij de dood van Jezus Christus aan het kruis (vs.18-20; 2:24). Door Zijn sterven hebben zij vergeving en reiniging ontvangen en zijn zij verzoend geworden met God (vgl. Hebr.10:19,22; 12:24).

1Petrus 2:4-9

Van de gelovigen die als kinderen opgroeien naar volwassenheid gaat Petrus over op het onderwerp 'de gemeente'. Daarbij grijpt hij voortdurend terug op gedeelten van het OT. De apostel gebruikt deze woorden hier om er de gemeente, het nieuwe volk van God, mee te typeren.

Het werkwoord 'toekomende' in de uitdrukking 'en komt tot Hem' wordt in het OT (LXX) o.a. gebruikt om er het naderen van de priester tot God mee aan te geven (Num.18:4). Nu wordt iedere gelovige opgeroepen, zonder tussenkomst van een priester, tot God te komen door Jezus Christus (vgl. Hebr.4:16; 10:19; 11:6). Beeldend wordt Christus een 'steen' genoemd (vgl. Jes.8:14; 28:16; Dan.2:44,45; 1 Cor.10:4). Deze 'steen' is levend, omdat Hij opgestaan is uit de dood (1:3,21, vgl. vs.5) en leven geeft (Joh.10:10). Mensen hebben deze 'steen' afgekeurd (vgl. Marc.12:10; Hand.4:11). Ps.118:22, dat aan dit vers ten grondslag ligt, spreekt over 'bouwlieden' (vgl. vs.7), Petrus meer algemeen over 'mensen', waarbij 'mensen' hier allereerst betrekking heeft op de joodse leiders (vgl. Matt.21:38; 23:37; Luc.19:14), maar tevens op iedereen die het Evangelie hoort en desondanks afwijst. Hoewel mensen deze 'steen' verworpen hebben, d.w.z. als onbruikbaar ter zijde hebben gelegd, heeft God Christus uitgekozen (1:20; Jes.42:1; Luc.9:35, 23:35; Joh.1:34) om als hoeksteen (zie comm. vs.6,7) te fungeren.

In vs.4 heet Christus de 'levende steen'. Dit vers geeft aan dat ook de gelovigen, vanwege hun verbondenheid met Christus, 'levende stenen' behoren te zijn (vgl. 4:7-11). De opdracht 'Laat u bouwen' kan ook vertaald worden als 'wanneer u wordt opgebouwd'. Het kan zowel een oproep als een vaststelling zijn. De context (vs.2) pleit echter voor het eerste. 'Huis' betekent soms 'huisgezin' of 'familie', maar zal gelet op het verband, hier op een gebouw betrekking hebben, een bouwwerk waarvan God de bouwmeester is. Zoals in het OT de stenen tempel van Salomo in Jeruzalem stond, zo spreekt het NT over de gemeente als een tempel (vgl. 1 Cor.3:16,17; 1 Tim.3:15; Openb.3:12) die gebouwd wordt. Van die tempel maken de gelovigen deel uit. Het is een 'geestelijk' (vgl. 1 Cor.10:3) huis (4:17), omdat de Heilige Geest er in verblijft en werkt.

De lezers vormen ook een priesterschap (vs.9, vgl. Ex.19:5,6; Openb.1:6; 5:10; 20:6). Zie voor 'heilig' Lev.8. Elke gelovige is een priester van God die dienst doet in het huis van God, de gemeente, met als eerste opdracht: het brengen van offers. Het werkwoord 'omhoogdragen' komt met betrekking tot offeren ook voor in Hebr.7:27; 9:28; Jac.2:21. Daarbij gaat het niet meer, zoals in het OT, om dier- of spijsoffers, maar om offers die geestelijk van aard zijn: gebeden (Ps.51:17; 141:2; Openb.8:3,4), lofprijzingen en dankzeggingen (Ps.50:14,23;

69:31; Hebr.13:15). De gelovigen behoren niet alleen 'iets' te offeren, maar bovenal zichzelf (Rom.12:1)!

Het gaat om offers die God welgevallig en aangenaam zijn (Jes.56:7; Rom.15:16; Fil.4:18, vgl. Rom.12:1; Hebr.13:16; zie ook Ef.5:2), dat wil zeggen, die door Hem geaccepteerd worden. En dat is het geval wanneer deze offers gebracht worden op grond van Christus' volmaakte offer aan het kruis (vgl. 1:18,19).

In vers 6 begint het met een aanhaling waarbij niet de Hebreeuwse, maar de Griekse tekst van het OT (LXX) geciteerd wordt. Het is een woord uit Jesaja (28:16), dat in vs.7 wordt verbonden met Ps.118:22 en in vs.8 met Jes.8:14 (vgl. Rom.9:33). Dat Schriftwoord blijkt ten diepste betrekking te hebben op Christus. De steen bestemd voor de hoek, sluitsteen, grondsteen, hoeksteen, 'hoofd des hoeks', SV vs.7 is de eerste en voornaamste steen van waaruit gebouwd werd. Kenmerkend voor de hoeksteen is, dat hij twee muren van het bouwwerk met elkaar verbindt (zie comm. Ef.2:20). Het accent ligt in dit vers ook op de samenbindende functie van Christus (vgl. Ef.2:11-22). Sion is Jeruzalem, de stad van God waar zich de tempel bevond (vgl. Jes.60:14). Voor 'uitverkoren en kostbaar' zie comm. op vs.4. De gelovigen die metterdaad hun vertrouwen op Christus, de hoeksteen, hebben gebouwd, komen nooit bedrogen uit en worden geenszins teleurgesteld (vgl. Jes.25:4; Rom.9:33; 10:11). Dat is een goddelijke belofte die er nu en straks wanneer Jezus geopenbaard wordt (1:7), vervuld wordt.

Met woorden ontleend aan het OT geeft de apostel dan in vers 9 **zowel het wezen als de roeping van de gemeente aan. Zij zijn een uitverkoren geslacht**, waarbij geslacht de gemeenschappelijke afkomst aangeeft. De lezers behoren door wedergeboorte (1:3,23) tot één familie en hebben dezelfde Vader. En net als de 'steen' (vs.4,6) zijn zij uitverkoren (1:2). Niet op grond van eigen goedheid, maar vanwege Gods liefde (vgl. Deut.7:7,8).

De gelovigen zijn een koninklijk priesterschap (Ex.19:5,6, vgl. Openb.1:6; 5:10). Zie voor 'priesterschap' hierboven. 'Koninklijk' betekent dat de lezers in dienst staan van de Koning, Zijn bescherming genieten en zullen delen in Zijn heerlijkheid. Net als Israël (Deut.7:6; 14:2,21) zijn de gelovigen een heilige natie, een apart volk, apart gezet door God en voor Hem bestemd. Voor 'heilig' zie comm. 1:15.

Een volk tot Zijn eigendom (Ex.19:5,6, vgl. Tit.2:14). Het begrip *laos* (volk) staat in het OT tegenover *ethne* (heidenvolken). In dit vers wordt de gemeente Gods *laos* genoemd, Zijn nieuwe volk (vgl. vs.10), waaraan Hij zich verbindt. Dat volk is Zijn eigendom (vgl. Mal.3:17; Hand.20:28), omdat Christus haar met Zijn bloed (1:18,19) heeft gekocht. Dat volk heeft als opdracht de grote daden (Hand.2:11) van God te verkondigen (Jes.43:21). Met een

bekende vergelijking ‘uit de duisternis tot het licht’ (vgl. Spr.2:13; Jes.9:1; Hand.26:18; 2 Cor.4:6; Ef.5:8) geeft Petrus aan hoe de lezers voorheen leefden en hoe door Jezus Christus het licht in hun leven is opgegaan (vgl. Col.1:12,13). ‘Wonderbaar’ (vgl. Ps.118:23; Marc.12:11 en Openb.15:3) geeft aan dat hun redding een wonder is, te danken aan God.

De gemeente van Jezus Christus is door God verlost (Ef.1:6-14; 1Petr.1:3-12). Wat wil dat zeggen? Uitleg van de teksten:

Efeziërs 1:6-14 Gods welbehagen brengt mensen tot lof. Een loflied op Gods genade in Christus. Deze genade is ‘heerlijk’, d.w.z. glorieus, luisterrijk. ‘Tot lof zijner heerlijkheid’ en ‘heerlijkheid’ komen in dit hoofdstuk vaker voor (vs.12,14,17,18). Gods genade moet geroemd en geprezen worden. Die genade is niet een algemene, tijdloze genadige gezindheid van God. Ze is betrokken op wat God in de Zoon van Zijn liefde eenmaal deed. Hierbij valt te denken aan de begenadiging vóór de grondlegging der wereld (vs.4) en aan **de verlossing door het bloed van Christus** (vs.7). God bewijst Zijn liefde jegens hen die geloven in de Geliefde. Jezus Christus is bij uitstek de ‘geliefde’ van God (vgl. Matt.3:17; 17:5; Col.1:13), omdat Hij de wil van de Vader volbracht tot in de dood (vgl. Joh.10:17; 15:10). De benaming ‘geliefde’ komt uit het OT, waar zij eerst wordt gebruikt voor het volk Israël (Deut.32:15; 33:5,26 LXX, vgl. Ps.60:7; 108:7) en dan ook voor de verwachte Messias (Jes.42:1; vgl. Matt.12:18).

In vers 7 gaat het vooral om **de verlossing**. De gelovigen zijn vrij van de slavernij aan de zonde en aan machten en meesters die hen in hun greep hielden (Col.1:13,14). Dat is mogelijk geworden, omdat Christus Zijn bloed, Zijn leven heeft gegeven (2:13; 1 Petr.1:19). Met deze verlossing is nauw verbonden de vergeving van overtredingen (vgl. Matt.26:28).

Het woord overtreding (vgl. 2:1,5) heeft een wat andere, meer juridische betekenis dan het woord zonde. De vergeving wordt beschreven als een vrijspraak van schuld. En in Zijn verlossen en vergeven is God royaal. Hij handelt naar de rijkdom van Zijn genade.

Dit alles is het deel van de gelovigen die verbonden zijn met Christus. Het is alleen ‘in Hem’. De tegenwoordige tijd van het werkwoord ‘hebben’ betekent dat verlossing meer is dan alleen een eenmalige historische gebeurtenis. **De verlossing en de vergeving** zijn effectief in het leven van elke dag. Maar de vervolmaking van deze verlossing, de verlossing van het lichaam (Rom.8:23) of de ‘erfenis, tot verlossing van het volk’, hebben wij nog te verwachten (zie vs.14).

Uit vers 8 blijkt: de genade van God is zeer overvloedig. Het is ook genade dat we ons Gods genade bewust zijn. Bij 'wijsheid en verstand' zouden we kunnen denken aan Gods wijsheid (3:10, vgl. Rom.11:33) om **dit verlossingsplan** uit te voeren, maar hier is het eerder de wijsheid en het verstand dat de gelovigen in Christus ontvangen (vs.17; 1 Cor.1:30). Aan de gelovigen worden niet alleen verlossing en vergeving geschonken (vs.7), maar ook geestelijke wijsheid en onderscheiding, zodat zij iets zullen begrijpen van het goddelijke heilsplan door de eeuwen heen en hun plaats daarin (vs.9-10).

De inhoud van deze wijsheid, zo blijkt duidelijk in vers 9, bestaat uit de openbaring van het geheimenis van Gods wil en Zijn welbehagen. Het woord misterion (verborgenheid) komt in deze brief vaker voor (3:3,4,9; 5:32; 6:19). Het heeft betrekking op het universele raadsplan van God: de herschepping van hemel en aarde (Jes.65:17; Openb.21:1,5, vgl. Col.1:20). Het geheimenis omvat dus veel meer dan alleen de verlossing van mensen. Gods eeuwige raadsplan was lange tijd voor de mens verborgen, maar is nu openbaar geworden, onthuld met de komst van Christus (Col.1:26, vgl. 3:5). Het tweede gedeelte van dit vers benadrukt dat het geheimenis haar oorsprong heeft in Gods hart. Het is Zijn welbehagen (vs.5) van vóór de grondlegging der wereld (vs.4).

De wereldgeschiedenis verloopt in fasen. Als Paulus hier in vers 10 spreekt van de 'volheid der tijden' zit daar achter het beeld van een vat dat vol raakt. Wanneer dat vat vol is, is de door God gestelde tijd ten einde. Mensen en machten, zowel op de aarde als in de hemelse gewesten, hebben zich verzelfstandigd, losgemaakt van Gods bestuur. God heeft Zich voorgenomen het in de loop der tijden uiteengevallen heelal ('het alles' en 'de dingen in de hemelen en de dingen op de aarde') weer samen te vatten in Christus (vgl. vs.21,22). In Col.1:20 wordt daarvoor de uitdrukking 'verzoening van al wat is' gebruikt.

Onder oikonomia (plan, beheer) wordt Gods heilsplan verstaan, maar ook de uitvoering, de realisering van dit plan. In het Griekse woord dat vertaald is met 'samen te vatten' (van: de hoofdpunten samenvatten) zit het woord hoofd. Het plan van God behelst een samenvatting van het heelal en van de wereldgeschiedenis tot het Koninkrijk Gods, met Christus als alles bepalend centrum (vs.23; 4:10) en onder Hem als hoofd (vs.22).

In het plan om alle dingen onder Christus samen te vatten, nemen de gelovigen een speciale plaats in. De Israëlieten hadden het land Kanaän tot een erfelijk bezit (vgl. Deut.4:21,38); zo hebben ook de gelovigen een erfdeel ontvangen. Deze erfenis is 'in Christus', d.w.z. de gelovigen hebben door hun geloofsverbondenheid met Christus daar reeds deel aan (zie comm. vs.13,14). Wanneer Christus in heerlijkheid verschijnt, zullen zij hun volledige erfenis in ontvangst nemen (Col.3:4). Deze erfenis bestaat uit het eeuwige leven in al zijn rijkdom en

volheid (vgl. 1:18; Col.1:12; 1 Petr.1:4). God heeft de gelovigen al voordat Hij de wereld schiep (vs.4,5) bestemd voor het ontvangen van deze heerlijkheid (vgl. Rom.8:29,30). Opnieuw gebruikt Paulus het woord 'wil', zie vs.5,9. Datgene wat Hij heeft besloten, voert Hij met kracht uit.

De Heilige Geest heet in vers 14 de eerste (grote) aanbetaling op de toekomstige erfenis (vgl. Rom.8:23; 2 Cor.1:22; 5:5). Het woord arrabon kan weergegeven worden met voorschot, onderpand, aanbetaling. De Heilige Geest is enerzijds de stellige verzekering dat de erfenis (vs.11) geheel ontvangen zal worden door de gelovigen, anderzijds hebben zij in Hem die erfenis al voor een deel ontvangen (voorschot! Hebr.6:4,5).

De verkregen bezitting (lett. het verkregene, het verworvene) kan slaan op de erfenis die de gelovigen zullen ontvangen bij de komst van Christus. Maar het kan ook betekenen, dat de gelovigen zelf het 'verworvene' zijn, d.w.z. dat God hen als Zijn eigendom in bezit neemt (vgl. Hand.20:28; 1 Petr.2:9). Inhoudelijk is er echter geen verschil. Ons erfdeel is niet iets anders dan dat wij van God zijn. **De gelovigen zijn in Christus reeds verlost (vs.7), maar deze verlossing zal hun pas bij de komst van Christus geheel ten deel vallen (Rom.8:23).** Zoals vs.3 begint met een lofprijzing, eindigt vs.14 eveneens met een doxologie. Opnieuw (vgl. vs.6,12) wordt gezegd dat het doel van ons bestaan is om God te verheerlijken. Gods daden in Christus, beschreven in de tussenliggende verzen, zijn alle lofprijs waard!

De gemeente van Jezus Christus is door God verzegeld (2Cor.1:22; Ef.1:13;4:30). Wat wil dit zeggen? Uitleg van de teksten:

2 Korintiërs 1:22 God is het ook die de gelovigen (ons: Paulus en de Korintiërs) verzegeld heeft. Door middel van een zegel (afdruk van een zegel of zegelring) markeerde men in de Oudheid zijn eigendomsrecht of gaf men aan een brief of voorwerp een bewijs van echtheid mee. De verzegeling die Paulus hier bedoelt, bestaat uit de vervulling met de Heilige Geest, die de Here Jezus aan de gelovigen heeft beloofd (Ef.1:13). Deze **verzegeling met de Geest** door God is niet alleen een teken van het goddelijke eigendomsrecht op de gelovigen, maar ook een waarmerk (een goddelijke goedkeuring) van hun geloof. Zij is tevens het onderpand van het toekomstige heil dat de gelovigen te wachten staat.

3. Een vierende gemeente

3.1 Is er wat te vieren in de gemeente?

We houden de gemeente van Jezus Christus in het licht van de bijbel. We lezen **Psalm 149** en **Handelingen 2: 41-47** en wat zien we dan? Dat het er soms gewoon feestelijk en blij aan toe gaat bij de gelovigen. Dat was vroeger al zo: ‘Laat Israël zich verheugen in zijn Maker, laten zij zijn naam loven met reidans, laten de vromen juichen met eerbetoon.’ En de gelovigen van de jonge christengemeente waren elke dag eendrachtig bijeen in de tempel, aan huis braken ze het brood met blijdschap en ze loofden God. De christelijke gemeente is een vierende gemeente. Dat werpt al meteen een aantal vragen op. Misschien klinkt het u wat vreemd in de oren. Je had eerder verwacht, dat de christelijke kerk een ‘strijdende kerk’ zou heten en we kennen de ‘lijdende kerk’. Passen zulke aanduidingen niet veel beter bij de christelijke gemeente? Ik bedoel: valt er hier op aarde nou zoveel te vieren? Er is toch genoeg wat je de lust tot feestvieren wel doet vergaan, als je om je heen kijkt in de wereld, in het leven van de gemeente of in je eigen leven. Kun je dat zo zeggen: de christelijke gemeente is een vierende gemeente?

Ja, dat is een goede vraag. Er is veel wat je de lust tot vrolijkheid en viering doet vergaan. Waarom dan toch een vierende gemeente? Moeten we soms, als we op zondag in de gemeente bij elkaar zijn, onze ogen sluiten voor de werkelijkheid, doen alsof die niet bestaat en daar maar een beetje overheen zweven, geforceerd blij zijn? Of zou het zo kunnen zijn, dat het er blij en dankbaar aan toe gaat in de gemeente, juist omdat er zoveel is dat je de lust tot de vreugde doet vergaan? Ik bedoel: dat het er dus vreugdevol in de kerk aan toe gaat, juist met het oog op ellende, zonde en dood om ons heen en in ons eigen leven. Dus vanwege het beleven van onze werkelijke verlossing?!

En nog een vraag. Als de christelijke gemeente in het licht van de bijbel een vierende gemeente is, hoe komt het dan dat de praktijk van veel kerkgenootschappen vaak anders doet vermoeden? Kerken lopen leeg vandaag de dag. Mensen zijn er niet meer voor te porren. Dat merken wij in onze gemeente (volgens mij) juist helemaal niet, maar de klacht die nogal eens van kerkmensen hoort is deze: het is in de kerk vaak zo’n saaie boel. Het raakt mij niet. Het is zovaak altijd hetzelfde, zo doods en oud. Ik mis de blijdschap en de vreugde, die toch bij het geloof hoort.’ Soms zie je kerkmensen op weg naar de samenkomst

lopen met het lood in de schoenen, met een somberte die doet vermoeden dat ze voortdurend eenzijdig worden voorgelicht...

Laat die vragen ons maar aan het denken zetten. Want als de klacht over de sombere gemeente terecht is, dan klopt er toch iets niet. Dan wordt de gemeente van Christus daar blijkbaar niet gezien en beleefd als een vierende gemeente. En het betekent dat die christelijke kerk dan niet waar maakt, wat ze volgens de bijbel juist wél kan en zou moeten zijn: een gemeente waar behalve het delen in elkaars lasten ook de vreugde om de eigen en elkaars verlossing de dienst uitmaakt en waar het er best eens blij en feestelijk aan toe kan gaan. Laten we de lijnen uit de bijbel eens proberen te trekken.

3.2 De vierende gemeente in het Oude Testament

Hoewel we in deze studie van het Evangelisch Leerhuis ons bezighouden met de nieuwtestamentische gemeente, willen we in dit onderdeel ons toch ook bezinnen op wat het volk van God in het Oude Testament ons kan leren over de vieringen. We zien in het OT het volk Israël temidden van de andere volken. En we zien dat volk met een zekere regelmaat feestvieren. Dat mag ons opvallen. Een feestlustig volkje, zou je denken. Want er waren heel wat grote feesten te vieren. Feesten die dagen, weken konden duren: Pascha, Loofhuttenfeest. En ook als ze bij elkaar waren in de tempel was er vrolijkheid. Iets ervan lezen we terug in Psalm 149. Uitbundig ging het eraan toe, ja zelfs echt feestelijk: ‘Zingt de Here een nieuw lied, loof Hem met reidans, laat de lofverheffingen Gods in aller keel zijn!’ Laten we de psalm er maar es bij opslaan om te zien, waarom het er zo blij aan toe ging in Israël, als dat volk van God bij elkaar was in de tempel. Zat het nou eenmaal in de cultuur van dat Oosterse volk om het zo te doen? Psalm 149 geeft goede redenen voor een uitbundig feest. Kijk maar in vers 4. Zing en maak God groot, en waarom? ‘Want de HEER heeft een welbehagen in zijn volk, Hij kroont de ootmoedigen met heil.’ Hier vinden we een belangrijke oorzaak, hun reden en argument tot vreugde. Die lag niet in henzelf, niet in het slagen van de oogst, niet in eigen welvaart. Vers 2 geeft het heel direct aan: ‘Laat Israël vreugde vinden in zijn Maker’, dus: laat Israël blij zijn omwille van de Here God, om wie Hij is en om wat Hij doet voor zijn volk!

Dat was de oorzaak van veel vieringen in Israël. Niet omdat het nou eenmaal in de lucht hing om dat in die tijd zo te doen. Maar omdat de Joden een open oog hadden gekregen voor de grote daden van God, die Hij doet in het leven van ieder. Als je daar zicht op krijgt: wat

kunnen we dan toch blij zijn met deze God! Wat zijn we goed af met Hem als onze God en Vader, die ten behoeve van ons zijn Zoon inzette om ons te redden! Wat mogen we er toch dankbaar voor zijn dat we in het gezin van God wedergeboren zijn en dat de Here Jezus onze Koning is. Dat Hij ons zijn Geest en gaven geeft en ons leven draagt.

Laten we feest vieren, want Hij heeft in zijn volk een welbehagen. Ja, dat is iets om te vieren, dat je in de bijzondere gunst staat van de Schepper van hemel en aarde. Dat Hij in jou een welbehagen heeft. Dat Hij zeg maar met goedvinden, welgevallen en genoeg naar jou kijkt. Dat Hij zijn volk heel speciaal kent en liefheeft. Blijkbaar vanwege zijn toezegging en als gevolg daarvan het geloof dat ze daardoor in Hem hebben, zijn ze uitgekozen uit die miljarden mensen. Laten zij daar nu toch blij en dankbaar om zijn, want 'Hij kroont de ootmoedigen met heil.' Wie dat grote wonder van Gods persoonlijke liefde in alle eenvoud aanvaardt, mag bij Hem behoren. Kijk, dat is de stijl van Gods volk: Hij maakt de kleinen groot. De Here is niet de God van de trotsen en de opscheppers, maar van de nederigen en de ootmoedigen, die zichzelf niet te groot achten om op zijn uitnodiging in te gaan. Wie zich groot houdt voor Hem, die wordt eens echt klein. Maar wie zich klein maakt voor de Here God, die wordt door Hem groot gemaakt. Die schenkt Hij de rijkdommen van zijn gunst: vergeving en blijdschap, liefde en vrede. En een hoopvolle toekomst. Dat mocht Israël ervaren en daarom vierde Gods volk feest, want het vond vreugde in de Here! Israël kende de blijdschap over dit aardse leven en over alles wat God aan goeds erin geeft (Pred.9:7). De Israëliet kende daardoor de vrolijkheid van de jeugd (Pred.11:9), de vreugde van het gezinsleven (Pred.9:9; Jes.62:5; Spr.5:18v.); de vreugde bij de oogst (Jes.9:2) en van de hoogste blijdschap die in God is (Ps.5:12). Zo kennen de vromen in Israël Hem: als de God van hun vreugde. We lezen dan dat 'de vreugde in de Here hun toevlucht is', wat wil zeggen die vreugde geeft hun vrijmoedigheid om bij Hem te schuilen en van Hem hun heil te verwachten (Neh.8:11; Ps.64:11). Deze vreugde in God kan hen zelfs in vervoering brengen, die zich uit in uitbundig zingen en jubelen (Ps.43:4; 35:27; 68:4; 118:24). Heel de wereld wordt door Israël's liederen opgeroepen om aan die vreugde voor God deel te nemen (Ps.96:11v.; 97:1,8; Jes.12:6). De Here God zelf zal in die vreugde van zijn volk delen: Hij zal juichen over Jeruzalem en zich verblijden over zijn volk (Jes.65:19).

3.3 De vierende gemeente in het Nieuwe Testament

Het volk Israël dat vreugde vond in God. Die lijn zet zich door in het Nieuwe Testament. De grondlijn blijft hetzelfde: er is een bijeengeroepen volk van God, dat apart wordt gezet van de rest, uitgekozen uit die vele volken, verzameld uit alle windstreken – en dit laatste is wel een enorm verschil met het Oude Testament. De gemeente van Jezus Christus is Gods volk onder de volken! Maar net als in het Oude Testament is dit het volk waarin de Here zijn welbehagen heeft. Het is een volk, dat in de wereld wacht op die grote dag, de dag waarop de Bruidegom komt en zijn bruid tot zich neemt. Daarmee typeer je de gemeente van gelovigen op z'n gevoeligst: zij is de bruid van Christus (Jes.54:4-8! en Openb.21:9). Altijd verbonden met Hem in leven en sterven. Helemaal één met Hem, zoals een bruidegom één is met zijn bruid. En zo komt de gemeente eens voor de dag: als bruid van Christus. Ze gaat nu al feestelijk gekleed in de tooi van de vergeving van de zonden en dagelijkse vernieuwing van het leven. Ze weet zich elk moment gedragen door de liefde van de Bruidegom. Het is die liefde die haar leven zin geeft. Het is die liefde waar ze steeds over wil zingen en die altijd en opnieuw werkelijk een feest waard is. Zo wacht die bruid met verlangen op de grote dag, waarop de Bruidegom komt en het echte, grote feest gaat beginnen. En elke keer wanneer wij samenkomen als gemeente van Jezus Christus, dan nemen we alvast een voorproefje op de vreugde van straks, dan oefenen we alvast voor de toekomst. In de samenkomst van kerk of gemeente gaat (als het goed is) een stukje hemel open. Daar is soms al een stukje hemel op aarde. Althans zo wil God het!

In het NT zien we de gemeente in Handelingen 2 feestvieren. Ze komen bij elkaar en dan gaat het er behalve heel serieus ook wel feestelijk aan toe. Want ze zijn eendrachtig bijeen en ze loven God met blijdschap en eenvoud van het hart. En laten we net als bij Psalm 149 ook hier eens de vraag stellen: wat wordt er precies gevierd? Dan zie je diezelfde grondlijn: de nieuwtestamentische gemeente vindt geen vreugde in zichzelf, maar in God alleen en in het werk dat Hij deed en doet. Ze bouwt een feest van dank op de grote daden van God. Ze vindt diepe vreugde in de liefde van de Here Jezus. Ze is verheugd over wat de Geest in het midden van de gemeente en door haar leden heen doet. En wel lezen dat de christelijke gemeente volhardt 'bij het breken van het brood'. Wat er dan gevierd wordt? Altijd dat majestueuze 'het is volbracht' van Jezus Christus aan het kruis! Wij vieren Jezus' dood als offer voor onze zonden. Wij vieren zijn dood, want in dat sterven ten behoeve van ons vinden wij het eeuwige leven. Daar wordt je blij en stil van. Nogmaals, wie eerlijk is zegt:

wij vinden geen vreugde in onszelf. Waar verdienen wij de liefde van Jezus de Bruidegom aan? Maar toch zijn wij van Hem! En Hij vindt naar de woorden van de Schrift in ons zijn welbehagen. Aan de tafel van de Heer wordt in het vieren van het Avondmaal dit serieuze geloof in een feestelijk vieren beleefd.

3.3.1 Feestelijk vieren in zingen, bidden en Avondmaal

Er is naar bijbelse maatstaven dus reden genoeg voor vreugde en blijdschap in de christelijke gemeente. En laten we nu eens kijken naar de praktijk. Hoe precies komt dat feestvieren nou in de gemeente tot uiting? Dan zien we, opnieuw als in Psalm 149 en andere psalmen, dat de gelovigen worden opgeroepen om te zingen: ‘Halleluja, zingt de HERE een nieuw lied, zijn lof in de gemeente der vromen, laten zij zijn naam loven met reidans, Hem psalmzingen met tamboerijn en citer.’ Ja, zo kan het er feestelijk aan toe gaan. Al zingend en musicerend vieren wij feest. We klappen er in onze handen bij. We knielen voor Zijn aangezicht. We heffen met onze handen ons hart tot Hem op (Klaagl.3:41). We zingen blijde liederen om daarmee ons geloof uitdrukking te geven.

Zingen is de adem van de kerk. Want zingend maken wij Hem samen groot. We voegen onze stem in het koor dat weerklinkt de hemel door. We gebruiken daarbij allerlei muziekinstrumenten die de toon zetten. Zo komt er muziek in de kerk! Zing maar psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, zegt Paulus (Col.3) Niet alleen psalmen zingen. Niet alleen oude of nieuwe gezangen zingen we. Ook nieuwe, kortgeleden gecomponeerde liederen. Want het is: zingt de Here een nieuw lied. We zoeken naar steeds nieuwe woorden om uitdrukking te geven aan wat er in ons hart voor de Here leeft. Nieuwe melodieën, nieuwe wijzen en nieuwe muziek zijn nodig om God groot te maken. Niet te karig dus met onze liederen in de gemeente. Ik weet wel, er is nog meer te doen dan zingen en loven in de gemeente, maar dit is dan wel van het grootste belang. Uiteraard evenals de prediking en uitleg en de toepassing van het Woord! Evenals de voorbede.

Wat die liederen betreft: ook niet te eenzijdig, graag. Er zijn zoveel verschillende situaties in het persoonlijk- en gemeentelijk leven dat het van belang is daar aangepaste teksten bij te hebben om die samen of alleen te kunnen zingen. Desnoods vanwege verdriet klagend te zingen! Lieder raken je hart en voeden je emotie. Blij of huilend zingen we. Maar toch...

Zingen we alleen in de kerk? Ik hoop het niet. Ik hoop dat we ook thuis zingen, aan tafel. We zingen aan ziekbedden en sterfbedden zelfs. We zingen soms bij het open graf. Zingen is de adem van de kerk. Zingen is een vorm van belijden en bidden: op verhoogde toon.

Ja, want ook bidden is een vorm van viering. Dan sluiten we onze ogen en vouwen onze handen en we gaan samen naar God toe. En dan zeggen we tegen Hem wat ons vreugde geeft of dwars zit. Ook dan zijn er de lofverheffingen Gods in onze keel. We maken zijn Naam groot. We zeggen goede dingen tegen God. We benoemen wat Hij voor ons is en doet! We spreken er onze vreugde over uit dat we Hem persoonlijk hebben leren kennen. We roemen Hem om zijn machtige daden. En hoe nog meer? We schreven het al: we vieren een ingetogen en eerbiedig dankfeest bij brood en de vrucht van de wijnstok, het Avondmaal. Want daarin komt heel veel samen. We vieren het dat God ons kroont met heil, met heling en genezing, met herstel en vernieuwing. We vieren een dankfeest, omdat Jezus Christus ten behoeve van ons zijn leven heeft gegeven. We vieren het geestelijke en eeuwige leven dat zijn plaatsvervangende dood ons brengt. We vieren feest, omdat we in Gods goede gunst staan, omdat we zijn kinderen zijn. We vieren feest, omdat we aan elkaar zijn gegeven en niet eenzaam door het leven gaan. We vieren dat we samen vierende gemeente zijn! De Heer zij dank! Lof zij de Heer!

En als dat allemaal zo is, dan zullen we ook kritisch naar onze eigen praktijk moeten kijken. Gelukkig is er in De Regenboog ruimte genoeg om vieringen te houden. Maar het betekent ook dat wij er moeite voor mogen doen om onze samenkomsten een beetje feestelijk te laten zijn. Daarom ben ik zo blij met de prachtige en creatieve uitingen van het wekelijkse bloemstuk. Daarom is het goed dat we ruimte maken voor het lied, maar dan ook evenwichtig: voor psalmen, gezangen en geestelijke liederen. Dan ook liederen met een bijbelse inhoud en werkelijk verantwoord. Teksten die gedragen worden door de bijbelse theologie. Die niet voortdurend over onszelf gaan, maar vooral iets over de Here zeggen. Niet slechts over onze wonden, maar ook over onze zonden en de oplossingen die God daarvoor geeft. Lieder over het nu en over de toekomst. Lieder over Israël en over de gemeente. Lieder van troost en van hoop, van verlangen en van geloofskracht. Belijdende liederen en getuigende, lofprijzing en aanbidding. Eigenlijk zou dat zich niet moeten beperken tot een of twee bundels. Er is zoveel meer in de liederenschat van de kerk der eeuwen! Het is ook zo bijbels dat we willen proberen om de liederen zo feestelijk mogelijk te laten klinken. Fijn dat er een brede inzet is van zangers en 'speellieden' die met hun

gaven en talenten hierin dienen. Het is belangrijk onze jongeren bij de vieringen te betrekken. Wij leggen gelukkig niet de hele dienst of elke dienst in de handen van de voorganger. Ook al geven we duidelijk leiding vanaf het podium, de gemeenteleden zijn geen toeschouwers, maar doen mee in het hele gebeuren. Daarom is het ook van belang dat wie bidt tijdens de gelegenheid tot het open en vrije gebed of de lofprijzing, dat men dit duidelijk en hardop doet! Dan kan de gemeente er zachtjes van binnen of hoorbaar haar 'amen' op zeggen! Wanneer we samen vierende gemeente zijn, dan zal dat ook werkelijk in de praktijk van de samenkomsten en van het gemeentelieven tot uiting moeten komen.

3.3.2 Is het dan altijd feest in de gemeente?

En ten slotte dan nog die vraag: hoe moet je dat feestvieren nou opvatten? Valt er hier op aarde wel zoveel te vieren? Moeten we soms onze ogen sluiten voor de werkelijkheid van zonde, van dood en lijden in het leven? Je kunt en hoeft toch niet altijd blij te zijn of in hoge stemmingen te komen? Nee, natuurlijk niet, zo niet. Als de christelijke gemeente haar dankfeest viert, is dat nooit een lichtzinnig en naïef in de rondte hossen. Soms is ons hart helemaal niet blij. Soms wordt het eerder samengeknepen door zorgen en verdriet. Soms staat de eigen zonde je levensgroot voor ogen. Soms is er het grote verdriet dat iemand in de gemeente overkomt, waardoor je geraakt wordt en zelf niet blij kunt zijn. Soms is er de rampspoed in de wereld die je de keel dichtknijpt. Maar toch zijn we in grote lijn samen een vierende gemeente! En het is juist die werkelijkheid waarin wij staan - de werkelijkheid van verdriet en lijden, zonde en dood - die ons de ogen opent voor wat God allemaal voor ons deed en doet en wil doen. Die werkelijkheid is sterk aanwezig als we bij elkaar zijn. We doen niet even alsof de narigheid niet bestaat. Wij zweven niet boven de werkelijkheid door een soort opgeklopte vrolijkheid. Wij zijn geen vrome idealisten of overgeestelijke dromers. Wij staan met beide benen in de werkelijkheid en toch houden we onze vieringen. We zijn niet altijd vrolijk, het is niet altijd feest, maar er is wel veel te vieren! Want het had zo anders kunnen zijn met ons. We hadden mensen zonder God kunnen zijn, zonder hoop. En vanuit onze nieuwe en verlost werkelijkheid kijken we omhoog en we vinden toch vreugde in het vooruitzicht dat we hebben en we zingen een diep lied van verlangen naar de dag waarop God alles nieuw maakt. We zien in ons eigen leven en om ons heen en beseffen onze zonde en schuld. Ons vaker falen dan we zouden willen. En vanuit die werkelijkheid slaken we dan een zucht van verlichting: waar zouden we gebleven zijn als de Here ons niet had bijgestaan? Wat zou er van ons terecht moeten komen, als de Vader niet voor ons zou klaar

staan met zijn liefde en vergeving? Dat is de zaak! En in de ruimte die dan ontstaat, vieren we met grote dankbaarheid ons geloofsfeest, namelijk dat we zo blij zijn met zo'n Vader, die kleine mensen groot wil maken.

Het zijn steeds de vieringen, waarbij de realiteit van dreiging en gevaar voortdurend voelbaar is. Denk maar aan die zucht van opluchting van Psalm 124: 'We zijn ternauwernood ontkomen, het scheelde niet veel. Als de Here niet met ons was geweest, waren we er geweest. We zijn door zijn hulp ontkomen!' En diezelfde realiteit vinden we terug in de al vaker geciteerde Psalm 149. Er waren voor Israël vijanden, volken en natiën, koningen en edelen die tegen hen oprukten en ze hadden hun zwaard nodig. Als de christelijke gemeente haar dankbaarheid viert, dan sluit ze haar ogen niet voor deze werkelijkheid, maar wil ze juist boven die werkelijkheid uit gaan. Vieren is eigenlijk bijna altijd met een lach en een traan. Daarom blijft het hier dan ook voorlopig. We zingen, bidden en zijn verheugd in de Heer, maar het is een soort van oefenen voor de grote dag. We vieren avondmaal, we eten van het brood en we drinken uit de beker, we zingen onze lofliederen, maar het is nog maar een voorlopig. Het is een voorproefje van wat straks komt (Matth.26:29; Openb.19:1-16). We vieren samen als christelijke gemeente wereldwijd een dankfeest voor de Here onze God, in afwachting van die grote dag, waarop het hele leven één feest wordt. We vieren dus, maar we weten: het echte feest komt nog! Het begrip *arrabōn* (waarborgsom, onderpand, aanbetaling; een leenwoord uit het Semitisch, in het Hebreeuws *ērāvōn* 'pand', Gen.38:17-18,20) is afkomstig uit de wereld van de handel.

Het wordt als regel gebruikt voor een eerste aanbetaling van een groter bedrag dat later zal volgen. Het gebruik van dit begrip is in dit verband heel treffend (vgl. 5:5; Ef.1:14), omdat de vervulling met de Geest inderdaad de eerste gave (vgl. Rom.8:23) van de toekomstige heerlijkheid is (vgl. comm. Hebr.6:5). Zij is tevens de garantie dat de rest, de volledige heerlijkheid, zal volgen. De uitdrukking 'het onderpand van de Geest' moeten we verstaan als 'het onderpand dat bestaat in (de vervulling met) de Geest'. Het is opmerkelijk dat in Paulus' betoog zowel God de Vader (vs.18,21) als Christus de Zoon (vs.19,20) als de Heilige Geest (vs.22) worden genoemd als waarborgen voor de betrouwbaarheid van Paulus en zijn medewerkers. Hier speelt zeker dat Paulus drie getuigen (13:1) opvoert om zijn oprechtheid te bewijzen.

De lezers van de brief aan de **Efeziërs (1:13)** hebben 'het woord der waarheid', 'het Evangelie van redding' (vgl. Joh.17:17) gehoord en gelovig aanvaard (vgl. Rom.10:17). Paulus verwijst naar het moment dat de lezers het Evangelie hebben gehoord en zijn gaan geloven in Christus. Zij hebben van Godswege een bevestiging gekregen, de Heilige Geest, die Hij als **een zegel** op hen heeft gedrukt. Het verzegelen betekent dat de gelovigen het

herkenbare eigendom zijn van en beschermd worden door God (vgl. 4:30; Jes.29:11; Jer.32:10; Openb.5:1; 7:2,3). Het verzegeld worden houdt ook in, dat ze bekrachtigd worden om een opdracht uit te voeren (vgl. Joh.6:27; Hand.1:8). De 'Geest der belofte' kan betekenen dat de Heilige Geest Zélf de belofte is (vgl. Luc.24:49; Hand.1:4; Gal.3:14), of dat het bezit van de Geest de belofte inhoudt, dat de in het vooruitzicht gestelde erfenis (vs.14) metterdaad door de gelovigen wordt verkregen.

Het is God zelf, die in het lichaam van Christus, de gemeente, wil wonen (zie 2:22). En is op hen, die van dat lichaam deel uitmaken, niet Zijn zegel gedrukt (zie 1:13, vgl. 2 Cor.1:22; **Ef.4:30**)? Door de Heilige Geest zijn zij herkenbaar als kinderen van God. Bovendien zijn zij daardoor zeker van het uiteindelijke heil, dat eens hun deel zal worden op 'de dag van de verlossing' (vgl. Rom.8:19-23, de dag dat Christus terugkomt; dan zullen de gelovigen de volledige verlossing ontvangen). Van die toekomst is de Geest de waarborg, het onderpand (1:14).

4. Een lerende gemeente

4.1 Volharden bij het onderwijs van de apostelen

De christelijke gemeente is een lerende gemeente, want, zo lezen we in Handelingen 2, ze bleven volharden bij het onderwijs van de apostelen. Wat moeten we ons daar nu bij voorstellen? Wat waren de eerste christenen eigenlijk voor mensen? Ging het om een groepje ontwikkelde en belezen mensen, een soort theologische studenten die altijd maar in de bijbel van het OT lazen? Dat is niet het eerste waar we aan moeten denken. Dit waren de mensen, die het geluid van de stormwind van Gods liefde in Jezus stem hadden gehoord en de vuurvlammen hadden zien dansen op de hoofden van de mensen in het huis waar de Heilige Geest werd uitgestort. Ze hadden geluisterd naar de uitleggende woorden van Petrus op die Pinksterdag en zij waren daar diep door in hun innerlijk leven geraakt. Het had hen niet meer losgelaten. ‘Wat moeten we doen om behouden te worden’, hadden ze gevraagd.

‘Laat u dopen’, had Petrus gezegd. Neem Jezus aan als Redder en Verzoener. Laat zien en horen dat het je ernst is. Inderdaad, die Jezus die jullie zelf op het kruis hebben geslagen, die is het Die voor jullie leven instaat. En dat hadden ze toen gedaan, Jezus aannemen als Redder en Verlosser, als Heer en Koning. Massaal. Zo’n drieduizend tegelijk. En ze hadden zich laten dopen als teken van hun nieuwe leven. Wat een doopdienst moet dat geweest zijn! Indrukwekkend. Een nieuw begin, een nieuwe tijd. Ze hadden wat Petrus had gezegd ingedronken, zoals iemand die dorst heeft water naar binnen giet, of zoals iemand die honger heeft een brood naar binnen werkt. Zeg maar gewoon: gulzig, nieuwsgierig, verlangend naar de geestelijke dingen. Naar het water des levens. Maar het water des levens smaakt naar meer. Meer uit dezelfde bron. En dan komen we waar we willen zijn: bij het onderwijs van de apostelen. Wat ze al hadden, wilden die jonggelovigen verdiepen en verrijken. Ze wilden nog meer van die woorden over het geestelijke leven horen. Ze wilden nog meer weten over Jezus Christus en die gekruisigd. Ze wilden groeien als gelovige en als mens. Het eindpunt was nog niet bereikt, toen ze zich hadden laten dopen. Nee, ze waren net begonnen!

Dat zie je steeds weer terug in het Nieuwe Testament. Wie zich bekeert en christen wordt, is geen leerling-af. Juist niet. Die wordt leerling. Christenen zijn discipelen, leergierige volgelingen. Ze ‘scholen samen’ rondom het Woord. In Handelingen 17 vertelt Lucas over de christelijke gemeente in Berea, waar ze het woord van Paulus met alle bereidwilligheid aannamen en dagelijks de Schriften nagingen, of deze dingen zo waren. Zo is de christelijke

gemeente een lerende gemeente! Ze blijven volharden bij het onderwijs dat de apostelen hebben uitgedragen en zoals dat nu in het NT is terechtgekomen. Nee, het waren geen geschoolde theologen, niet per se intelligente studiehoofden, maar gewone mensen als u en ik. En als het goed is zijn wij net als zij geraakt door wat de apostelen zeggen. Geraakt door Christus. Van Hem zijn ook wij vervuld geworden en van Hem willen wij meer weten. Anders waren we niet samengekomen in het Evangelisch Leerhuis!

4.2 Gegrepen door het Woord

Dan hebben we een belangrijke grondlijn te pakken. Als de christelijke gemeente volhardt bij het onderwijs van de apostelen, dan wil dat niet zeggen, dat ze allemaal dikke boeken lezen en dat ze erg intelligent zijn of zo. Nee, dan wil dat zeggen, dat ze gegrepen zijn door de zeggingskracht en de inhoud van het Woord. Ze verlangen naar een totaal nieuwe levensstijl, die past bij het Koninkrijk van God. In de woorden en het leven van Jezus, in de gemeenschap met die Christus, willen ze groeien. Laten we die grondlijn eens gebruiken als een spiegel waar we onszelf in proberen terug te vinden. Paulus zegt in Kolossenzen 3: 16: ‘Het Woord wone rijkelijk in u.’ Hoe rijk woont dat Woord van God nou eigenlijk onder ons, in ons? Hoe nieuwsgierig en leergierig zijn wij, als het gaat om wat er in de bijbel staat? Wie van ons herkent daarvan iets bij zichzelf, van die sterke interesse, dat meer willen weten, dat meer willen drinken uit die bron?

Voor de duidelijkheid: het is altijd gemakkelijk om mensen het gevoel te geven dat ze niet goed bezig zijn. Vooral als het gaat om zaken als persoonlijke of gezamenlijke bijbelstudie, interesse en nieuwsgierigheid voor wat er in de bijbel staat. Dan kun je mensen gemakkelijk erop aanspreken dat het ‘te weinig is’. Zo goedkoop bedoel ik het niet. Ik bedoel het als een eerlijke open vraag: hoe zijn wij daar nou mee bezig, hoe gegrepen willen wij zijn door het Woord en waar blijkt dat dan uit? En laten we er dan niet voor weglopen: we geloven het vaak wel. Het leven is zo druk, er is zoveel dat onze aandacht vraagt. We moeten prioriteiten stellen. Het kan ook komen door de geest van de tijd. Bijvoorbeeld omdat er vandaag de dag vaak wordt gezegd: ‘Niet de leer, maar de Heer’. Je hoeft niet zo bezig te zijn met wat God in de bijbel allemaal zegt, als je hart maar voor Hem klopt. Of er wordt in modern christelijke kerken, maar ook in Evangelische kringen soms gezegd: ‘Niet de leer, maar de sfeer’. Laten we het vooral niet te moeilijk maken, het moet wel leuk en gezellig blijven. Gezelli...

Dit soort geluiden maken het niet makkelijker om waar te maken hoe de bijbel over de christelijke gemeente spreekt: een gemeente rondom het Woord, een gemeente die wil leren en die zich wil laten onderwijzen.

En daarom die spiegel: leeft die bijbel nou ook zo voor ons, zoals voor de christenen toen? Hebben we er interesse voor en motivatie om te weten te komen wat dit of dat bijbelwoord nu precies betekent? En wat het ons dan te zeggen heeft? Willen we wonen in het Woord? Willen we dat Woord ons eigen maken? Bidden we wel eens om dat verlangen te ontvangen? En natuurlijk, het wordt ons ook niet gemakkelijk gemaakt. Want waar vind je vandaag de dag de tijd en de rust om eens een tijdje achtereen rustig de bijbel (bijvoorbeeld in de Nieuwe Bijbel Vertaling) te lezen? En dan, de bijbel... is de bijbel niet vaak een moeilijk en weerbarstig boek? Met ook soms onbegrijpelijke teksten...

4.3 Aan Jezus' voeten

Kijk, en daarom staat die geschiedenis van Martha en Maria erin. Zo was het ook in Jezus' dagen. Je ziet het gebeuren met die twee. Martha is druk in de weer, want ze wordt in beslag genomen door het vele bedienen. Dat is natuurlijk erg belangrijk werk. Zonder meer. Daarover geen kwaad woord. En haar zus Maria, die zit maar wat in de kamer aan Jezus' voeten naar Hem te luisteren. De irritatie neemt toe. Martha mag het werk opknappen. Heeft Maria niets beters te doen? Here Jezus, trekt u zich er nou niks van aan, dat mijn zus mij alleen laat dienen? En dan zegt Jezus: Martha, Martha, al die dingen waar jij je druk over maakt, allemaal belangrijk, daarover geen kwaad woord, maar er is maar weinig dat echt noodzakelijk is, eigenlijk maar één ding, en dat is het onderwijs dat van mijn lippen komt. Daarom heeft Maria het goede deel uitgekozen, dat niemand haar ooit nog kan afnemen.

Dat is in het kort het verhaal, de spiegel die ons wordt voorgehouden. Velen van ons voelen zich goed thuis bij Martha. Ook wij hebben het druk. Er is zo weinig tijd en rust. Er is belangrijk werk dat gedaan moet worden. Er moet brood op de plank komen. Er zijn kinderen om voor te zorgen. Een duur huis. Er is een gezin dat wacht en tijd vraagt. Opvoeding. En dan de gemeente nog, gemeentekringen, ook in de gemeente is het vaak veel regelen, organiseren, van alles doen. Maar dan horen we die stem: 'Al die dingen waar jij je druk over maakt, allemaal belangrijke dingen, daarover geen kwaad woord, maar er is eigenlijk maar één ding dat echt waarde heeft, namelijk het onderwijs dat van mijn lippen komt?'

En Maria? Maria's vinden we vaak een beetje vreemd. Wereldvreemd. Van die types die vaak bezig zijn met de bijbel en met de dingen van de Heer. Het lijkt de dagen en de avonden te vullen, maar zet dat nou zoden aan de dijk? Is er niets beters te doen? De irritatie neemt toe. Maar Maria heeft van al die dingen waar een mens druk mee kan zijn, datgene uitgekozen wat echt belangrijk is: ze laat het onderwijs van Jezus' woorden in haar hart toe. Laten we maar wat meer zijn als Maria! Wat vaker aan Jezus' voeten gaan zitten! Gewoon eens stil zijn, met een Boekje in een hoekje. Een echte leerling is toegewijd aan het onderwijs van de leraar. Zo zijn wij discipelen toch toegewijd aan onze Meester? Het blijkt pas uit de mate waarin we zijn woorden tot ons hart laten doordringen en door onze handen laten uitwerken. Als Hij spreekt, dan laten we ons eigen gedoe ook eens liggen. Als Hij spreekt, dan relativeren we onze bezigheden maar eens, hoe belangrijk ze ook zijn. Pas dan zijn we als Maria en we drinken Jezus' woorden in. Want het Woord dat van zijn lippen komt, wat Hij ons te zeggen heeft, dat heeft pas werkelijk waarde, omdat het wijs is en goed. En voor tijd en eeuwigheid geldend is!

4.4 Leren om te leven

Maar hoe moeten we het nu zien? Is de gemeente een plek voor leergierige, slimme bollebozen? Als dat zo is, dan kan een heel deel van ons misschien wel inrukken. Lerende gemeente zijn: wil dat niet zeggen, dat je allemaal belezen moet zijn, hele dagen met de neus in de boeken moet zitten? Nee, dat is een groot misverstand. Want leren doe je niet alleen met je hoofd. Daar wil ik graag hier de nadruk op leggen. Leren is zo breed als het leven! Kleine kinderen leren we lopen en op eigen benen staan. Jonge mensen leren voor een baan, om straks hun plek in de maatschappij in te nemen. Leren is altijd gericht op de praktijk van elke dag. Zo is het ook met de lerende gemeente. In de gemeente leren we om te leven, om christelijk verantwoord te leven. En dat leren is dus een zaak van hoofd, hart en handen.

In de gemeente gaat het dus nooit om zomaar wat theoretische kennis. Ja, die is er ook. Kennis vanuit de bijbel, de christelijke leer, het Evangelisch Leerhuis: Wie is Jezus, wat heeft Hij gedaan? En noem al onze onderwerpen maar op. Maar het leren binnen de christelijke gemeente gaat breder en dieper dan theoriekennis. Ons leren is zo breed en zo diep als het echte leven is. Praktische kennis is net zo belangrijk. We leren aan Jezus' voeten hoe wij in ons leven van elke dag de juiste keuzes kunnen maken. We leren vanuit de bijbel hoe we kunnen omgaan met de vragen die het gewone leven ons stelt. Het leren in de gemeente gaat

altijd over de hele mens: hoofd, hart en handen, verstand, wil en gevoel! Hoe gaan we het geleerde omzetten in de dagelijkse praktijk van het christenleven, in zijn vele facetten?

Bij dat leren gaat altijd de bijbel open. Waarom? Omdat ‘elk van God ingegeven schriftwoord nuttig is om te onderrichten, om te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid’, zegt Paulus tegen Timotheüs. Aan die bijbel heb je wat in je leven van elke dag. Met die bijbel leer je je mannetje of je vrouwtje te staan in de wereld van vandaag. Want is de bijbel niet het zwaard van de Geest, dat we kunnen gebruiken om ons te verzetten tegen aanvallen op ons geloof door de boze of van twijfel? Laten we ons trainen in het gebruik van dit geestelijke zwaard, er als het ware mee oefenen, zodat we weten hoe we het gebruiken moeten. Het betekent ook dat we er samen over praten: hoe zie jij dit in het licht van de Schrift? Daarbij gaat het niet om allerlei bijbelse feitjes en weetjes voor je hoofd, als in een kruiswoordpuzzel. Welnee, zegt Paulus, het is de bedoeling dat ‘de mens Gods (de gelovige) volkomen is en tot al het goede werk toegerust’. Met die bijbel en door bijbelstudie kun je als christen uit de voeten in het dagelijkse leven.

Natuurlijk heeft het deelnemen aan het Evangelisch Leerhuis ook een plaats in het samen een lerende gemeente zijn. Evenals de Kadertraining voor kringleiders en de zondagse preek voor alle gemeenteleden, de gemeentekringen, de bijbelstudies voor de jeugd, de lesprogramma’s in het kinderwerk, enzovoort. Ons hele gemeentelven is gelukkig doortrokken van de gedachte dat we een lerende gemeente behoren te zijn.

4.5 Een leven lang leren

Wanneer het leren binnen de christelijke gemeente gericht is op het werkelijke leven, dan zal het duidelijk zijn dat dit al begint van jongsaf aan. Dat is niet alleen in de gemeente, maar ook in het gezin het geval. Als kinderen heel klein zijn, leren wij ze al hoe mensen met elkaar omgaan. Wat mooi is en lelijk, wat handig is en wat niet werkt, wat goed is en kwaad. In de onderbouw van de basisschool (vroeger heette dat kleuterschool☺) leren ze spelenderwijs hoe het er in de grote-mensen-wereld aan toe gaat. Dat leren gaat als maar door, tot ver in de volwassenheid en zelfs op latere leeftijd kan je tegenwoordig studeren. Nu groeien onze kinderen op in hun christelijke gezin, waar hen de geestelijke waarden en normen worden voorgeleefd en bijgebracht. Daarmee leren ze de werkelijkheid van het koninkrijk van God kennen. Naast al wat we leren op school is er voor christenen die allesdoordringende waarde en kracht van het onderwijs uit de bijbel. Daarom gaat in de gezinnen van de gemeente al snel

de kinderbijbel open. De geschiedenissen van het Oude en Nieuwe Testament worden verteld. Niet zomaar omdat het zulke mooie verhalen zijn, maar uiteindelijk om kinderen te leren wie God voor hen is en wie zij voor Hem mogen zijn. En om hen te brengen bij Jezus, om van hen evenwichtige volgelingen, leerlingen van de Heiland te maken. Wij leven het onze kinderen voor, om hen behalve het gezinsgeluk, juist daarin ook de diepe werkelijkheid van het christelijk geloof en het kind-van-God-zijn te leren kennen. We noemen dat geloofsopvoeding. Onze kinderen leren van ons! Ieder op zijn eigen wijze, elk op een toepasselijk niveau, maar toch... Als de kinderen ouder worden, gaan ze naar het voortgezet onderwijs, ook weer ieder op eigen niveau en naar de eigen geaardheid. En in de gemeente zijn er dan de jeugd- en jongerenclubs: Tieners 12+ en 14+; Jeugd 16+; Pluspunt 18+, later de jong-volwassenenkring. Daar zijn de maandelijkse JOET-diensten, de jeugdweekenden, verdiepingsweekenden, voor verliefden en verloofden het VVV-weekend. Inderdaad, er is veel te doen aan vorming en toerusting in de lerende gemeente!

Misschien is er wel niets moeilijker dan je kinderen groot brengen als jonge mensen voor God; bezig zijn met de geloofsopvoeding van je kinderen. Moeilijk, want hoe doe je dat precies? De een zegt dit en de ander dat. Er zijn zoveel meningen. Vrij en open of strak belijnd, met veel regels? En staan je kinderen er altijd even open voor? Je moet er nog voorzichtig mee omgaan ook, want je wilt niet door overaccentuering een antipathie tegen het evangelie of tegen God kweken. Moeilijk, ja dat is het, maar ook bitter noodzakelijk in een tijd waarin door de veelsoortige media zoveel op onze jeugd afkomt aan negatieve impulsen. Onze jongeren worden groot in een wereld waarin geloven bepaald niet gemakkelijk wordt gemaakt. Ze worden erop getest of soms gepest, maar het is opvallend hoeveel vrijmoedigheid er juist is onder onze jonge mensen! Er groeit een nieuwe generatie op die durft uitkomen voor de keuzen die ze maken! Als wij ze niks hadden meegeven, dan wordt hun geloof gemakkelijk omvergeblazen. Maar gelukkig, de Heer zij dank, wat zijn er veel enthousiaste jongelui in de gemeente! Wat vinden ze veel antwoorden bij God en bij elkaar en wat gaan ze ervoor!

Prachtig is het, dat er in onze tijd zoveel mooie hulpmiddelen zijn om te leren hoe als christen te leven. Het begint al bij goed leesbare en fraai geïllustreerde kinderbijbels, vele soorten dagboeken, bijbelstudiematerialen in velerlei soorten en over zo'n beetje alle onderwerpen. Mooie en moderne muziek voor de jeugd. Opvoedingsbladen te kust en te keur. Teveel om op te noemen. Een bezoek aan de christelijke boekwinkel (bv. Evangelische Boek-en

Muziekhandel De Rank) geeft daarvan een breed overzicht. Ook zijn er in de gemeente broeders en zusters die je erbij kunnen helpen om je kind bij Jezus te brengen. Maar die ook kunnen helpen in opvoedingsvragen. Die vertrouwd zijn geraakt met de bijbel en onderwezen in het pastoraat, ook aan jongeren. Leiders van de jeugdgroepen, een jeugd-en jongerenwerker, jeugdoudsten/diakenen, lees het hele scala van mogelijkheden maar na in Regenboog Berichten. De geloofsofvoeding is en blijft natuurlijk de eerste verantwoordelijkheid van de ouders. Maar er zijn tegenwoordig vele hulpbronnen. Als al dat werk dat op scholen en tijdens de jeugd- en jongerenclubs wordt gedaan niet zou worden gedragen en voortgezet door de ouders thuis, wordt het sterk bemoeilijkt. Want ouders gaan kinderen vóór, en als het goed is helpen ze hen ook indien nodig bij de persoonlijke bijbelstudie of het voor zichzelf leren bidden. Helpen ze hen op weg bij de levensvragen. Niet altijd aan tafel even snel een stukje lezen, maar neem er als dat kan eens de tijd voor om er samen over te praten met de kinderen/jongeren. Dat helpt ze zo!

4.6 Leren doe je samen

Wat is het mooi om samen gemeente van Christus te zijn! Je kunt van elkaar leren. Je staat er niet alleen voor. Er zijn bijvoorbeeld meer ouders in de gemeente, die ook zo hun vragen hebben. Meer ouders die in het leerproces zijn om hun kinderen groot te brengen. Elke dag nog leren ze bij. En leren doen we samen. Want niemand is van leren vrijgesteld in de gemeente. We leren allemaal. Je kunt ons, je kunt Evangeliegemeente De Regenboog niet eenvoudig indelen in leermeesters en leerlingen. Het is niet altijd zo dat de ene onderwijst en de andere luistert. Dat kan niet, want wij zijn allemaal leerlingen van het Woord. Wij zitten samen aan Jezus' voeten. Er is maar één Leraar en dat is de Heer zelf! En voor zover Hij ons geleerd heeft en wij dat in de praktijk mogen toepassen, kunnen we elkaar helpen in het leren.

Samen zijn we dus leerlingen. En leerlingen hebben elkaar nodig. Voor steun. Of om samen te leren. Wij leren van elkaar. Niemand is van leren vrijgesteld. Iedereen is in de gemeente om te leren. We zitten allemaal in een soort kring rond Jezus en iedereen mag meedoen in het leerproces. Daar mogen we oog voor hebben, dat iedereen kan meedoen. Kunnen verstandelijk gehandicapten ook meedoen? Kunnen kinderen ook meedoen? En jongeren, kunnen zij ook meedoen? Of kunstenaars? Of mensen met een verleden? Mogen zij van ons

leren en willen wij van hen leren? Dat is dus onze gezamenlijke verantwoordelijkheid: iedereen moet mee kunnen doen met het leren in de christelijke gemeente.

Neem bijvoorbeeld *ouderen en jongeren*. Jongeren moeten luisteren naar de ouderen, zeggen we wel eens. Dat is leerzaam. Dat klopt: jongeren kunnen veel leren van ouderen. Vanwege hun ervaring en levenswijsheid (als het goed is). Maar kunnen andersom ouderen soms niks leren van jongeren? Ik denk het wel. Alsof je bent uitgeleerd als je wat ouder bent geworden. Niemand heeft alle wijsheid in pacht in de gemeente. Elke dag leren we meer over God en zeker ook over onszelf. Jong leert van oud en oud leert van jong. Dat is nu het mooie van een lerende gemeente zijn.

Ten slotte: een lerende gemeente zijn, is *heel iets anders dan een belerende gemeente* te zijn! Beleren doe je paarden. Dan leer je ze de kar te trekken of te wennen aan het bereden worden. U voelt het al: dat is opgelegd! Dat gaat van bovenaf omlaag! Sommige mensen leren erg belerend: de ander moet het doen zoals zij het zeggen. Dit is goed voor jou. Doe het maar omdat ik het zeg. Jezus deed het anders. Hij leerde in zijn onderwijs met liefde, met zijn eigen levensvoorbeeld en met argumenten. Laten wij dat als leerlingen van de Meester overnemen! Mag het ook een beetje speels, een beetje ongedwongen graag, dat leren in de gemeente? Anders worden het van die ouderwetse schoolprogramma's, waar het gaat om de punten... Bij Jezus gaat het niet om scoren, niet om targets, maar om de kwaliteit van ons leven en om karaktervorming!

Deze eigenschap van de christelijke gemeente, deze karaktertrek van kerk van Jezus Christus om samen te leren is een bijbels gegeven én iets om steeds maar weer naar toe te werken. Samen gemeente zijn is samen leren. Altijd maar weer, als het ware in een grote kring rondom het Woord, rondom de Here Jezus, aangesproken door zijn Geest. Als we dit in de gemeente zien functioneren, zegt dat zoveel over wie we zijn en wat we belangrijk vinden. We zijn immers allemaal leerlingen van dezelfde Meester en we zijn allemaal onderweg. Elke dag leren we bij. En onderweg hebben we elkaar zo hard nodig. Zo blijven ook wij als leden van Evangeliegemeente De Regenboog in onze moderne tijd volharden bij het onderwijs van de apostelen en de onderlinge gemeenschap, het breken van het brood en de gebeden. Samen.

5. Een getuigende gemeente

5.1 Zout en licht zijn voor de wereld

De christelijke gemeente is per definitie een getuigende gemeente. Zij is tegelijk vierende en lerende gemeente. Maar dat zijn eigenschappen die om zo te zeggen nogal naar binnen gericht zijn. Maar we zijn ook getuigende gemeente. En getuigen doe je tegenover hen die buiten staan. De vraag is dus: hoe ben je **een aantrekkelijke gemeente, allereerst voor de Here God, maar voor zover en zoveel mogelijk ook naar hen die buiten zijn?** Hebben we daar geen werkgroepen voor, werkgroep evangelisatie, werkgroep zending? Ja, die hebben we, maar zijn we daarmee een getuigende gemeente? De werkgroepen doen het werk van voorbereiding, maar het getuigen gebeurt als het goed is toch door ons allemaal? Misschien vraagt u zich ook wel eens af: is het wel zo nodig om getuigende gemeente te zijn, kerk naar buiten? Is het niet een leuk tijdverdrijf voor bepaalde broeders en zusters of jongeren bij wie het nou eenmaal in het bloed zit om met het evangelie naar buiten treden en ermee de straat op gaan? Wij staan erom bekend, als Evangelische gemeenten, dat we dit soort uitdragende activiteiten ondernemen. Is dat niet genoeg? Waarom moeten wij ook deelnemen aan dat ‘getuigende gemeente zijn’?

De gemeente wordt met een beeld wel het **lichaam van Christus** genoemd. In dat beeld is Hij het Hoofd, wij zijn samen de lichaamsdelen, de hand en de voet bijvoorbeeld. Met je lichaam ben je ergens. Ik ben nu hier in mijn studeerkamer en zit achter de computer deze studie te tikken. Zondags, als ik preek, sta ik op het podium achter de kathedr, omdat mijn lichaam daar is. Jezus Christus is in dit beeld ook hier op aarde aanwezig, met zijn lichaam. Met ons dus. In onze woorden en daden. Als de mensen om ons heen dan niets merken van dat lichaam van Christus, er niks van horen of zien, hoe zullen ze dan weten dat Jezus Christus er ook nog is? De gemeente is de aanwezige Christus. We moeten bij de gemeente dus niet zozeer denken aan een instituut, als wel aan een lichaam, aan een ‘levende Persoon’, zij het dan een persoon van een andere geaardheid dan wij zijn. Christus getuigde altijd van zijn Vader. Zo behoren wij getuigen van Jezus Christus te zijn!

Daarom dus: wij zijn een getuigende gemeente. Hoe dan? Jezus gebruikt in Mattheüs 5 twee woorden om dat aan te geven: zout en licht. ‘Gij zijt het zout der aarde en het licht der

wereld.' Heel alledaags zullen we dus getuigen, heel gewoon, heel erg onszelf zijn als gelovigen. We behoeven geen goud te zijn, maar gewoon zout. We behoeven geen spetterend vuurwerk te zijn, maar gewoon licht. Haast onopvallend getuigen dus. Maar vergis je niet: als we het niet zijn, heeft het grote gevolgen. Zout geeft smaak en is bederfwerend. Je zou kunnen zeggen: wanneer wij in geestelijke zin geen zout zijn, wordt de wereld dan niet zouteloos, smakeloos en bedorven? Als wij geen licht zijn, wordt de wereld dan niet meer en meer een verstikkende duisternis?

De gemeente is geen doel in zichzelf en is er niet voor zichzelf! God heeft met de gemeente de wereld op het oog! Wanneer wij te sterk gericht raken op onze eigen gemeenteleven en dat ten koste gaat van de wereld om ons heen, dan verliezen we onze zeggingskracht! Dan zijn we niet langer in staat onze taak van zout en licht zijn te vervullen. Een gemeente die voortdurend bezig is met zelfontplooiing of zelfverdediging heeft geen kracht en moed meer om zich in te zetten voor anderen. En juist daarvoor is de christelijke gemeente door God bedoeld. Christus zette zijn leven in voor anderen...

Zo zijn we dus getuigende gemeente. Zout en licht. Meer hoeft niet, maar minder kan niet. Jezus zegt: jullie zijn het (Hij zegt het ons toe, dat is zijn gave), en jullie mógen het zijn (dat is zijn opdracht! Wat willen deze woorden nu in de praktijk van het dagelijkse leven zeggen?

5.2 Zout en licht: getuigen van Christus

Dat is dan direct de volgende vraag: **wanneer zijn we dat, zout en licht voor de wereld?** Eigenlijk is het heel eenvoudig, namelijk als ons leven naar Jezus smaakt en wanneer wij de glans van Christus verspreiden. Dus praktisch: als wij in zeggen en doen zijn als de Here Jezus. Zo zijn we in de eerste plaats getuigende gemeente, voor anderen. Niet door het oprichten van werkgroepen, hoe goed ook, maar vooral door leven uit wat de Here Jezus ons toezegt en het vandaaruit zelf uitleven van wat Hij ons opdraagt! Hoe kan dat? Kijk maar eens in de Bergrede. Christenen vallen op omdat ze meer doen dan het gewone. Goed zijn voor je vrienden is gewoon. Maar goed zijn voor je vijanden, dat valt op. Arme mensen een keer een fooi geven is gewoon. Maar echt met ze meeleven, dat is wat anders. Een beetje vrede houden met de mensen om je heen, dat doen de meesten. Maar die ander niet verwensen of uitschelden in je hart, dat is meer dan het gewone. Bijvoorbeeld op die manier, zegt Jezus, ben je zout en licht voor de wereld.

Zo maak jij het verschil uit. Zo ben je thermostaat en niet alleen thermometer, je regelt de geestelijke temperatuur in je omgeving en praat er niet alleen over hoe koud of miezerig het allemaal is. Dat is het wanneer ik zei: je leven smaakt naar Jezus Christus en je verspreidt zijn glans. Je hebt dezelfde eerlijke, onbaatzuchtige liefde voor anderen. Datzelfde omkijken naar mensen in moeilijker positie dan jij bent. Het oprechte meeleven, dat de ander zo goed doet. Of: datzelfde niet meteen oordelen. Datzelfde milde als Jezus. Zo ben je zoutend zout en lichtend licht! Dan stralen we een getuigenis uit: zo is Jezus, over wie wij het steeds hebben! Dat zijn dus de vragen in ons Evangelisch Leerhuis en in heel de gemeente: brengen we de liefde van Jezus in praktijk? Doen we dat onderling, samen als gelovigen naar elkaar en doen we dat naar buiten toe? Hebben wij de uitstraling van mildheid of stoten wij mensen van ons (en Jezus) af door ons gedram, door ons ‘het altijd beter weten’? Gedragen we ons als de handen en voeten van ons Hoofd? Voeren wij als handen en voeten uit wat het Hoofd in gedachten heeft? Zijn we zo getuigen van het christelijk geloof?

Bonhoeffer heeft eens geschreven: **‘De kerk is pas kerk als zij er is voor anderen.’** Natuurlijk allereerst voor de Here God, maar zeker ook voor de mensen om ons heen. Broeders en zusters, laten we dit goed tot ons door laten dringen: uitstralen ‘zo is Hij’ is heel wat anders dan uitstralen: ‘zo is het’! Dus niet altijd met je mening klaar staan en met bijbelteksten wapperen onder het mom van ‘ik weet het beter dan jij.’ Ik denk dat wij kerkmensen er wel goed in zijn om daarop te hameren: zo is het. Laten we oppassen dat mensen buiten de kerk ons geen betweterige, belerende club eigenwijzelingen vinden? We weten het mooi te zeggen, maar waar het om gaat is de vraag : brengen we de woorden en daden van de Here Jezus in de praktijk? Getuigende gemeente zijn is dus minder vaak zeggen ‘zo is het’ maar des te meer uitstralen ‘zo is Hij’. Wij mogen immers getuigen - van het onvergankelijke leven dat aan het licht is gebracht en waardoor we zijn wie we geworden zijn

Het woordje ‘getuigen’ is een begrip uit de wereld van het recht. Er is iets gebeurd, een ongeluk bijvoorbeeld. Er zijn getuigen van. Er is iemand aangehouden. Maar wat is er nu precies gebeurd? Hoe hard reed de auto? Keek de voetganger wel goed uit? De rechter moet het van anderen weten, want hij was er zelf niet bij. Daar heeft hij getuigen voor nodig. Mensen die het hebben gezien of gehoord en die er een eerlijke verklaring over kunnen afleggen. Getuigen zijn onmisbaar bij het recht. Hoe kom je anders achter de waarheid? Mensen leggen als getuigen een getuigenis af. Ze komen op voor de waarheid. Dit en dit is er gebeurd. Zo is het gegaan. Kijk, en dat doen wij als gelovigen en als christelijk gemeente nu

ook. Opkomen voor de waarheid! Dit en dit is er gebeurd. Dit zijn de feiten. Het is echt waar, want ik was er bij. Het gaat ons in het geloof om de feiten, maar dieper nog, om de Persoon achter die feiten, om God de Vader en zijn Zoon Jezus Christus. We willen doorgeven en uitstralen van wat we ontvangen hebben: ‘Kijk maar in mijn leven, zo is Hij’. Niet eenvoudig, maar Hij geeft de genade en de kracht, de inspiratie en de mogelijkheid. Met falen en gebreken, maar toch! Omdat Jezus in ons leven gekomen is en Hij de Waarheid in eigen persoon is, kunnen wij eerlijk en oprecht van die waarheid getuigen.

En het gaat om een belangrijke rechtszaak, **het gaat zaken van leven en dood!** ‘Schaam u niet om van Hem te getuigen’ zegt Paulus (2Tim.1), ‘want Hij heeft de dood van zijn kracht beroofd en onvergankelijk leven aan het licht gebracht’. Omdat Timotheüs geen geest van lafhartigheid heeft ontvangen (vs.7), mag hij zich ‘dus’ niet schamen om te getuigen (vgl. Rom.1:16). Binnen het NT betekent het Griekse woord marturion een getuigenis van wat men gezien en gehoord heeft, hier dus de boodschap dat Jezus Heer is. In de context van deze brief aan zijn jonge vriend wordt echter al duidelijk, dat dit getuigenis lijden en gevangenschap ten gevolge kan hebben (vgl. 1 Tim.6:13). In iets latere tijd gaat het begrip marturion dan ook ‘martelaarschap’ betekenen. Paulus maakt in dezelfde brief duidelijk, dat hij ook omwille van de verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus gevangen zit (vgl. 1:12; Fil.1:13,29; Filem.1). Maar hoe dan ook, wij getuigen van Christus, we komen op voor Hem, want Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven. En het gaat om zaken van leven en dood, ook voor hen die het getuigenis van Jezus nog niet gehoord hebben. Pas wanneer je ervoor kiest om dit getuigenis van Jezus te aanvaarden, zal je ook persoonlijk meemaken dat de dood van zijn kracht is beroofd en dat er onvergankelijk nieuw leven aan het licht is gebracht. Ieder zal het meemaken, die kiest voor Hem. Jezus Christus is niet zomaar een idealistische wereldverbeteraar. Hij is de enige Weg tot God, de Waarheid die God ons bekend wil maken en het Leven dan we van Hem mogen ontvangen om een hoopvolle toekomst te krijgen. En daarom getuigen wij, **we komen we op voor die waarheid van Gods liefde in zijn Zoon.** Niet zomaar een waarheid, maar De Waarheid! En ons getuigenis wordt een dringend beroep, een klemmend appèl.

Het gevaar voor de gemeente is dat ze als zout haar kracht verliest. Dat de gemeente zo bezig raakt met zichzelf, dat ze ophoudt zout en licht voor de wereld te zijn. Of als het licht onder de korenmaat wordt gezet, zeg maar onder een emmer. Dan krijgt het geen zuurstof meer en dooft de vlam! Dit zijn indringende waarschuwingen die Jezus geeft.

Het licht van Jezus kan verduisterd worden! Het zout kan zijn kracht verliezen. Dat gebeurt meestal niet omdat er zoveel tegenwerking en afwijzing is van de mensen buiten de kerk. Maar omdat wijzelf, de mensen binnen de gemeente niet langer de glans van Gods liefde in Christus verspreiden. Door de negatieve dingen die we zeggen, door het niet opbouwende dat we doen. Door verkeerde dingen te zeggen over God en zijn gemeente. Door een vertekend beeld van Hem geven. Het kan bijvoorbeeld door God voor te stellen als een uitsluitend straffende en harde God. Of juist het tegenovergestelde, als een lievige God, die altijd alles geeft wat je maar vraagt en bij wie alles goed is wat je doet. Het kan ook door de ander, je naaste te kwetsen met kleinerende, vernederende woorden. Of door woorden te spreken die alleen maar verwijdering geven. Op die manier ben je bezig om het licht van Jezus te verduisteren voor de mensen. Gelukkig kun je woorden altijd rechtzetten. ‘Het was verkeerd wat ik zei.’ ‘Ik bedoelde het niet zo.’ Of zelfs: ‘Wil je me vergeven dat ik verkeerd over jou gesproken heb?’ Negatieve daden kun je meestal niet zo gemakkelijk rechtzetten. Met de dingen die we doen, kunnen we blijvend en als we niet oppassen bij anderen voorgoed het licht van Jezus verduisteren!

Je kunt zelfs **het licht van Jezus verduisteren** als je alleen maar vriendelijke dingen zegt. Nooit eens opkomen voor de waarheid. Altijd maar die zoetsappige middenweg. Steeds om de moeilijkheden heen draaien. Nooit radicaal positief. Ondertussen straal je niks van Jezus uit. Want er zit niets van zijn liefde, mildheid of wijsheid in je woorden.

Door niet meer de liefde van Jezus op te brengen voor anderen, daarmee verduisteren we ook zijn licht. Dan **nemen we de plaats van de rechter in, in plaats van te getuigen!** We veroordelen elkaar. We accepteren die ander niet zoals hij of zij is. We zijn hard en ongevoelig. Niet geïnteresseerd in wat hem of haar bezig houdt. We trappen nog even na, als het kan. Dan sluit je je hart voor de ander toe. We willen geen ontferming laten merken. Dan zou zo iemand zich gedragen alsof hij nog nooit van de Here Jezus heeft gehoord. Ook dat is een gevaar voor de christelijke gemeente. Vooral wanneer de gemeenteleden het met elkaar oneens raken over welke koers er gevaren zou moeten worden. Of zoiets. Door hardheid in je hart toe te laten worden we leugenachtige getuigen. En leugenachtige getuigen bewijzen de waarheid geen dienst. Jezus zegt: ze dienen nergens meer toe dan om weggegooid te worden. **Zo wordt het tegengestelde bereikt van wat beoogd was!**

Zout wordt zoals hierboven geschreven gebruikt om levensmiddelen te conserveren en om het eten smaak te geven. Zo is het een beeld van duurzaamheid (Num.18:19) en waarde (vgl. Col.4:6). Jezus spreekt hier over **het zijn**, d.w.z. de status van de discipelen (‘gij zijt’) en niet

primair over bepaalde daden, die verricht moeten worden (vgl. vs.16), alhoewel die natuurlijk uit het zijn behoren te volgen! De volgelingen van Jezus vormen zo in zekere zin de smaak en het conserveringsmiddel van de wereld, d.w.z. zij bewaren de mensheid ervoor een smakeloze spijs en een aan ontbinding (oordeel) overgegeven lichaam te worden (vgl. Gen.18:22-33). Maar als het zout zijn kracht verliest' (lett. dwaas wordt), dient het nergens meer toe. Zuiver zout kan zijn kracht niet verliezen. We hebben hier in het voorbeeld van Jezus te maken met Palestijns zout, m.n. het sodomzout, dat door verdamping werd gewonnen uit de Dode Zee. Dit zout was samengesteld uit verschillende elementen. Door ontbinding van de samenstelling werd een deel van dit zout (nl. de onzuivere elementen zoals gips e.a.) bitter en onbruikbaar. Wegwerpen blijft over: weggoeien van zulk bedorven zout op straat was (en is) in het Oosten de manier om zich van huisvuil te ontdoen. Wat een verdriet voor wat zo'n hoge bestemming had! Door bederf wordt het beste tot het minste.

5.3 Hoop doet spreken

Getuigen is hoe je het wendt of keert toch vooral een zaak van levensstijl. Leesbare brieven van Christus zijn. Zijn wij dat? Staat onze Evangeliegemeente De Regenboog bekend als gemeenschap waar de liefde van Christus in praktijk wordt gebracht? Hebben we uitstraling, omdat we het samen goed hebben met elkaar en samen goed zijn voor anderen? Er is werk genoeg dus. Laten we ons ook steeds weer afvragen: voldoen wij aan Gods hoge roeping om samen gemeente van Jezus Christus, gemeente naar buiten te zijn? Willen we die stad op de berg zijn of die lamp op de standaard? Want we hebben de mensen om ons heen zoveel te bieden. 'Laat je licht maar schijnen', zegt Jezus. Verstopte je niet. Trek je niet terug uit de wereld. Blijf er juist middenin staan. Durf er maar te zijn, in mijn Naam!

En breng mijn liefde met bewogenheid van de Geest in praktijk. En als dan de vragen komen, ben je dan bereid om verantwoording af te leggen aan al wie u rekenschap vraagt van de hoop die in je leeft?

Liefde leef je! En hoop doet spreken. Dat is de oproep van Petrus in 1 Petrus 3: 15 (NBG): 'Weest altijd bereid tot verantwoording aan al wie u rekenschap vraagt van de hoop, die in u is, doch met zachtmoedigheid en vreze, ...' De gelovigen dienen altijd bereid te zijn om tegenover ieder die er naar vraagt, verantwoording af te leggen van dat wat hun leven beheerst: hun geloof in Jezus Christus waarvan de hoop op de toekomst de spits is. Verantwoording afleggen' duidt hier niet op een verdediging tijdens een proces (vgl. Luc.12:11,12; Hand.22:1; 2 Tim.4:16), maar op een persoonlijk gesprek.

Daarbij moet de nadruk niet gelegd worden op het verdedigende aspect, b.v. het weerleggen van aantijgingen (vgl. 2:12), maar vooral op het getuigende element om zó de vraagsteller te winnen voor Christus.

Het gaat om daad en woord, om woord en daad! Laat christelijke daden vergezeld gaan van de goede, aangepaste, christelijke woorden. Paulus zegt het in zijn brief aan de Colossenzen zo ‘Laat uw spreken te allen tijde aangenaam zijn en niet zouteloos.’ (4: 6). Dat wordt ons hier voorgehouden. Is ons spreken aangenaam? Treft het de goede toon? Zeggen we goede dingen over God, over Jezus, over de gemeente of over andere mensen van de gemeente? Over andere christelijke kerken? En als we spreken, doen we dat dan met zachtmoedigheid en respect, zoals Petrus zegt? Spreken we opbouwend, bemoedigend? Of willen we anderen kwetsen en neerhalen? Waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over, zeggen ze. En als het hart vol is van Jezus’ liefde, dan is dat te merken aan wat je zegt en hoe je ’t zegt! Of is ons hart niet vol met die liefde van de Heer?

Getuigende gemeente. Zout en licht voor de wereld. Hoe gebruiken we dat beeld uit de bijbel? Zoals ook hiervoor meerdere malen genoemd: als spiegel en als venster. Als spiegel om eerlijk en kritisch naar onszelf te kijken. Hoe zijn wij eigenlijk getuigende gemeente, gemeente naar buiten?

Het zal duidelijk zijn: je bent er niet als je de juiste werkgroepen hebt. Het gaat om veel meer en het gaat veel dieper. Het gaat erom hoe je samen gemeente wilt zijn en dat naar elkaar uitspreekt. Wat is ons diepste verlangen daarin? In elk geval zal het geen naar binnen gerichte gemeenschap zijn, die genoeg aan zichzelf heeft?

Ik noem enkele **belangrijke kenmerken voor een getuigende gemeente**: Open en uitnodigend, met uitstraling. Uitspreken van wat je gekregen hebt. Als wij open willen zijn, werpen we dan niet zelf onnodige drempels op? Ik bedoel, als we gemeente naar buiten willen zijn, zullen we er ook moeite voor moeten doen om uitnodigend te zijn. De drempels laag te houden. Er is wel eens gezegd: de kerk is alleen goed voor degenen die ermee grootgebracht zijn. Dat is toch niet Gods plan?!

Wie zonder de kerk is opgegroeid, begrijpt in een samenkomst of kerkdienst niet veel van wat er gezegd wordt. Zou dat goed zijn? Je moet toch iemand naar de gemeente kunnen meenemen die er nog niet eerder geweest is?! Geen hopeloos ouderwets taalgebruik.

Niet alleen oudere en niet te weinig eigentijdse liederen. Er zullen geen onbelangrijke onderwerpen centraal staan. Relevante preken! Genomen uit Gods Woord en toegepast op het moderne en persoonlijke leven! Het gaat in de gemeente ergens over, laten we dat dan ook uitdragen!

Niet teveel met onszelf bezig zijn en daardoor te weinig met anderen die onze hulp goed kunnen gebruiken. Geen kritiek over anderen spuien, zeker als je daarin geen verantwoordelijkheid draagt.

Geen al te strakke vormen die het geestelijke leven afknellen. Ruimte voor de Heilige Geest, maar slechts naar bijbels voorbeeld. Vooral geen onverschillige houding, niet bij de leiding en niet bij de gemeenteleden. In de samenkomst van de gemeente moet niet de gelegenheid geboden worden om gemakkelijk onder uit te zakken of in te dutten. Een buitenstaander zegt dan al snel: 'ze nemen het zelf ook niet serieus'. Nog los daarvan dat zulk gedrag in de samenkomst niet eervol is. Een blik in deze spiegel levert de conclusie op: werk genoeg!

Maar naast spiegel is er ook het beeld van een venster. Iets van **uitzicht en bemoediging**. Je zou kunnen zeggen: 'zout en licht voor de wereld, hoe maken we dat ooit waar?' Anderen zeggen misschien: 'Wat een pretentie voeren jullie, wat een hoogmoed'. Maar wij matigen het onszelf niet aan. We zetten onszelf niet op een voetstuk. Dat doet Iemand Anders. Dat doet de Koning van de Gemeente, Jezus Christus. Jullie zijn dit, zegt Hij: het zout en het licht voor de wereld. Geen hoogmoed dus, maar pure genade. En Hijzelf maakt het voor ons waar. Hijzelf neemt ons bij de hand. Hij stort zijn Geest uit in ons hart en over ons als gemeente. Hij gaat ons voor. En wij behoeven maar te volgen! Hem te volgen op het levenspad. Dan ben je zout en licht voor deze wereld, zoals de Heer het heeft bedoeld.

6. Een pastorale gemeente

6.1 Wie zorgt voor wie?

De christelijke gemeente is een pastorale gemeente. Pastor is Latijn voor ‘herder’. Als de christelijke gemeente een pastorale gemeente is, dan zit daar dus in, dat die gemeente bestaat uit mensen samen schaap van de Goede Herder willen zijn. Omdat ze samen Jezus Christus volgen, willen ze in tegenstelling tot gewone schapen ook herderlijk met elkaar omgaan. Wij willen in Evangeliegemeente De Regenboog herderlijk met elkaar omgaan, omdat we zelf de schapen zijn van de Goede Herder en luisteren naar de stem van Jezus.

Wat betekent dat: herderlijk met elkaar omgaan? Wel, wij willen erin groeien om in het klein voor elkaar te doen wat de Goede Herder in het groot voor ons allen doet. Voor elkaar zorgen dus, zoals een herder zorgt voor zijn schapen. Wanneer we het hebben over de pastorale gemeente, dan gaat het hierom: iedere gelovige wordt als schaap van de Goede Herder zelf een soort herder die voor de ander zorgdraagt, naar de ander omziet. De vraag is dan ook: wie zorgt voor wie in de gemeente?

Misschien denkt u: dat doen de oudsten, de diakenen en in het bijzonder de voorgangers van de gemeente. De kringleiders functioneren daarin natuurlijk ook, namelijk in het verband van de wijkkringen. Dit zou de gedachte kunnen opbrengen: leidinggevend zijn er om voor de kudde gemeenteleden te zorgen en de gemeenteleden zijn er om zich te laten verzorgen. Jammer genoeg lijkt de christelijke gemeente op sommige plaatsen vaak op een gondel. Dan is de gemeente terechtgekomen in *het gondelmodel*. In een gondel is er één die de boot vaart geeft en stuurt en de rest laat zich varen. Gondeliers zingen er dan nog bij, maar zulke solitaire leiders van de gemeente doen het al te vaak zuchtende. Een gemeente van het gondelmodel is een gemeente waarin er één persoon of een kleine groep personen het werk doet. In de kerk noemt men dat ‘de ambtsdragers’ - ouderlingen, predikanten en diakenen – zij houden het bootje van de gemeente varende en de gemeenteleden leunen lekker achterover en laten zich varen.

Nog een ander beeld. Soms gedragen gemeenteleden zich als *treinpassagiers*, die zich min of meer comfortabel van de ene plaats naar de andere laten vervoeren. Ze hebben betaald voor hun treinkaartje. Dat is de kerkelijke bijdrage, zeg maar de tienden. En omdat ze betaald

hebben, verwachten ze dat van tijd tot tijd er iemand van de catering met zo'n karretje langskomt om hen een kopje koffie te bezorgen. Dat is in termen van het gemeentelven zeg maar het pastorale bezoek van de kringleider, of liever nog van een van de voorgangers of oudsten. Gemeenteleden zijn dan 'passagiers' geworden: ze kunnen lekker blijven zitten. Wie leiding geeft in de gemeente is dan een soort conducteur of samen vormen ze de mensen van de minibar: zij rennen heen en weer in de gangpaden om het iedereen zo goed mogelijk naar de zin te maken...

Wie zorgt voor wie? Dat is dus de vraag in de christelijke gemeente. Hoe zijn we een pastorale gemeente? Zijn we die toeristen in de gondel, die zich lekker achterover geleund laten varen? Zijn we die trein- of vliegtuigpassagiers die zich laten verzorgen? Maar dat strookt niet met het beeld dat de Bijbel geeft van de christelijke gemeente!

6.2 Lichaam van Christus

Wat is dan wel het bijbelse beeld van de christelijke gemeente? Er zijn veel beelden, maar laten we ons tot een enkele daarvan beperken. De apostel Paulus gebruikt in 1 Corintiërs 12 het zo bekende beeld van het lichaam om de gemeente te omschrijven: 'Een lichaam is een eenheid die uit vele delen bestaat; ondanks hun veelheid vormen al die delen samen een lichaam. Zo is het ook met het lichaam van Christus.' en: 'U bent het lichaam van Christus en ieder van u maakt daar deel van uit.' (1Cor.12:12 en 27 NBV). De gemeente bestaat uit gewone mensen, met hun goed en hun kwade kanten zoals dat in het bijzonder in de brief aan de Corintiërs tot uiting komt. Maar voor die gemeente geldt: ze functioneert als lichaam van Christus. Wat wil dat zeggen? Het is een gemeenschap die in Christus zijn *bestaansgrond* vindt, namelijk in de liefde van God, de Vader van Jezus Christus. De eenheid van de gemeente is de eenheid van de velen die *in Christus* begrepen zijn (vgl. Rom.5:12-21; 2Cor.5:14,15), die bij Hem behoren. De gemeente als lichaam van Christus is één lichaam in Christus. Er is geen plaats voor identificatie van Christus en de gemeente, want Christus is en blijft Hoofd en Heer van de gemeente (12:3). Vandaaruit gaat het verder: wij vormen samen een eenheid die wordt uitgedrukt door en afhangt van de wederzijdse relatie en betrokkenheid van de verschillende leden op elkaar. De verbondenheid met en de eenheid in Christus bepaalt de verhoudingen tussen de gemeenteleden. Zo verschillend als we zijn in afkomst, sekse, nationaliteit, sociale omstandigheden en gaven: samen vormen we één lichaam waarin de

Heilige Geest aan de verschillende leden gaven geeft en waar de liefde van God de Vader de toon zet. Wil de gemeente pastorale gemeente zijn, dan zullen we die gemeente - onze gemeente – gaan zien en beleven als lichaam. Wat wil dat zeggen?

Het beeld van hoofd en lichaam

In zijn brieven aan de gemeente in Efeze en Colosse stelt Paulus de gemeente voor als lichaam van Christus, waarbij hij aandraagt dat Christus het hoofd (*kefalè*) is (Ef.1:22; Col.1:18). Het ligt voor de hand, maar is toch niet geheel juist hier zo maar een uitbreiding of aanvulling van de het eerdere beeld van het lichaam van Christus te zien. Hier is meer aan de hand. Christus is als hoofd niet het voornaamste lichaamsdeel van zijn gemeente. De apostel beschrijft de gemeente steevast als lichaam en niet als een romp! Het begrip hoofd is hier te zien als een metafoor, een uitdrukking voor zeggenschap en heerschappij, zeg maar koningschap! Zo wijst het Hebreeuwse woord voor hoofd (*rosj*) op de aanduiding voor een heerser, en een koning (Ri.11:8; Jes.7:8,9; Ps. 18:44). Het gaat hier dus over het hoofdschap of de heerschappij over de gemeente (Ef.5:22-33). Het wil dit zeggen: Jezus de Opgestane oefent zijn gezag uit als degene die zich in liefde voor de gemeente gegeven heeft. Zijn hoofd-zijn houdt de redding en bescherming van heel zijn gemeente, heel de wereldwijde kerk, in. Zo is Christus ook het hoofd van al wat leeft (ook Ef.1:22!) en dus heerser over heel de kosmos (Col.1:15-20). Van Christus als het Hoofd ontvangt de gemeente haar levenskracht (Col.2:19) en zij is alleen Hem dank en gehoorzaamheid verschuldigd. Het spreken over Jezus Christus als hoofd van de gemeente laat zien dat we de gemeente alleen op de juiste wijze in het vizier krijgen, namelijk in het licht van Jezus en wat Hij heeft volbracht. Hij is het die haar bijeenroept, Hij is het die haar bewaart, zegent, oordeelt en toekomst biedt (Openb.22:16).

Uitwerking van het beeld van het lichaam

En wat hoort daar wat ons betreft dan bij, bij dat beeld van het lichaam? Nou allereerst dat we de gemeente ook werkelijk gaan beleven als een eenheid. Wereldwijd, maar zeker ook plaatselijk. We vormen samen als christenen die met elkaar samenkomen rond Christus een lichaam. Met andere woorden, we zijn samen één. Er zijn handen, voeten, ogen, oren en nog veel meer organen in dat lichaam, maar elk orgaan, elk lichaamsdeel voor zichzelf is nog geen lichaam. Lichaam zijn we alleen samen, alle lichaamsdelen bij elkaar.

Eenheid dus. En waardoor wordt onze eenheid bepaald? Dat is een belangrijke vraag en Paulus wordt niet moe om er de nadruk op te leggen in 1 Korintiërs 12 en daarom herhaal ik het ook: er is een lichaam, omdat Christus er is. We zijn één in Christus. Wij zijn het lichaam

dat behoort bij Christus. We zijn niet één, omdat we allemaal hetzelfde denken of dezelfde achtergrond hebben of dezelfde karakters. We zijn samen één omdat we allemaal stuk voor stuk ingelijfd zijn in Christus. Ingelijfd, dus in zijn lichaam ingevoegd.

Samen zijn we één, omdat we één voor één horen bij Jezus Christus. Dat is onze onderlinge verbondenheid en herkenning. Even weer terug naar het pastorale beeld: allemaal schapen van de ene Herder. En het ene lichaamsdeel is het andere niet. We zijn verschillend. Er zijn soms grote verschillen. De hand is het oog niet. Het oor is het been niet. Gelukkig niet. Het lichaam is niet alleen hand, of alleen oog. We hebben de andere lichaamsdelen ook nodig.

We zijn allemaal verschillend, maar toch samen één. En ieder van ons is onmisbaar voor het grote geheel. We hoeven niet allemaal hand te (willen) zijn, of oog. We kunnen mooi onszelf blijven, voorzover de Heer ons heeft toegerust met gaven en talenten. Maar we hebben elkaar nodig *om als lichaam te kunnen functioneren*. Wat is een arm zonder been, een oog zonder mond? We staan niet los van elkaar. Eén in Christus zijn we en allemaal samen Zijn lichaam. Als we *voor elkaar hand en voet willen zijn*, kunnen we samen pastorale gemeente zijn en blijven.

6.3 Voor elkaar zorgen

‘Gij nu zijt het lichaam van Christus en ieder voor zijn deel leden.’(NBG)

Meestal gebruiken we deze beeldspraak van Paulus om de nadruk te leggen op de christelijke gemeente als begaafde gemeente. Ieder van ons heeft genadegaven ontvangen van de Geest, die we kunnen gebruiken in het lichaam: de gave van onderwijs, van dienen, van het woord uitleggen, van leiding geven, en noem maar op. Maar in het directe verband van 1 Corinthiërs 12: 27 legt Paulus toch nog een ander accent.

Laten we eens meelesen in vers 24,25. Daar begint de zin: ‘God heeft echter het lichaam zó samengesteld zodat de leden gelijkelijk voor elkaar zouden zorgen’. We zijn dus in dat lichaam van Christus, ook om voor elkaar te zorgen. Soms zijn er lichaamsdelen die extra bescherming nodig hebben. En die moeten we dan niet afschrijven of afstoten. Nee, zegt Paulus, er moet geen verdeeldheid zijn in het lichaam; je bent samen lichaam om als leden van het ene lichaam voor elkaar te zorgen. Paulus noemt de gemeente het lichaam van Christus om daarmee aan te geven, dat we als gemeenteleden onderling naar elkaar zullen omzien. En niet alleen de leidinggevenden in de gemeente of de kringleiders zullen dat doen, maar alle leden van het lichaam. Niemand uitgezonderd! Lichaamsdelen zorgen nu eenmaal

voor elkaar, zien naar elkaar om, houden met elkaar verband. Dus, als lichaam van Christus zijn we een zorgzame, een pastorale gemeente. De schapen van de Goede Herder gaan herderlijk (broederlijk en zusterlijk, hoederlijk en moederlijk) met elkaar om.

Dat komt ook naar voren in vers 26: ‘Als één lid lijdt, dan lijden de andere mee’. Zo gaat dat in een lichaam. Eén rotte kies en je voelt je in je hele lichaam niet goed. Eén gemeentelid waarmee het niet goed gaat en de hele gemeente voelt zich als het ware minder goed. Zo staan we om elkaar heen, als zorgzame gemeente. Elk voor zich zijn we schapen die door de Goede Herder worden verzorgd. We ontvangen liefde, vergeving, blijdschap en troost van Hem. We worden door onze Goede Herder onderhouden en gekoesterd. En vanuit die eenheid met Hem worden we geroepen om zelf nu ook voor anderen te zorgen. God heeft ons samengesteld als lichaam, om zo in dit verband voor elkaar zorg te dragen.

6.4 Met elkaar delen

Wat houdt het verder in om pastorale gemeente te zijn? Wat betekent dat zorgen voor elkaar in de praktijk? Daar is veel van te zeggen, maar laten we hier het houden bij drie lijnen die we trekken vanuit de Bijbel. Drie voorbeelden hoe je samen pastorale gemeente kunt zijn. Het eerste voorbeeld is dat van de gemeente in Jeruzalem, in Handelingen 2. Lucas schrijft over die gemeente: ‘Ze volhardden in de gemeenschap’.

Ze zochten elkaar dus steeds weer op. Ze wilden niet zonder elkaar. Ze zorgden ervoor dat er regelmatig - elke dag, zegt Lucas - momenten waren waarop ze bij elkaar waren. Ze wilden samen één zijn. Ze volhardden in de onderlinge en in de geestelijke gemeenschap, omdat ze volhardden bij het breken van het brood, de viering van het Avondmaal. Zo werden ze door de Heer verzorgd met hemelse gaven: vergeving, genade, vernieuwing van het leven. Lief en leed deelden ze met elkaar. Ze zullen elkaar veel te vertellen hebben gehad. Mooie dingen over de blijken van Gods genade in hun leven en de vrucht van de Geest. Maar ook de moeilijke en verdrietige dingen, over tegenstand door de leiders van het joodse volk of onbegrip in hun eigen familiekring. Ze deelden zelfs geld en goed met elkaar. Er was niet één behoeftig onder hen. Zó waren ze samen lichaam van Christus, een pastorale gemeente, door met elkaar het geestelijk en praktische leven te delen.

Gemeentezorg

Wat betekent zorgen voor elkaar in de praktijk? Ik denk in de eerste plaats zoals de jonge gemeente in Jeruzalem: veel met elkaar delen. De mooie en de lelijke dingen. De lichte en de zware dingen. In het bijzonder denk ik dan binnen de kaders van onze Evangeliegemeente aan allerlei kleinere verbanden waarin we bij elkaar komen: de wijkkringen, de jeugdclubs, avondmaalsvieringen etc. Daar komen we met elkaar samen rond de Bijbel en gedreven door ons geloof in de Here Jezus. Niet dat je dan meteen zoveel zegt op de kring, maar dat je er vooral gewoon bent voor elkaar. Voor elkaar zorgen is niet altijd een zaak van spreken, maar van er zijn voor elkaar. Wees blij als iemand in de groep blij is en wees gevoelig verdrietig wanneer iemand van de kring of in de gemeente verdriet heeft. Ga en blijf om elkaar heen staan. Naar elkaar omzien begint met gevoelig worden voor dat wat er in de ander omgaat. Vreugde en verdriet, plezier en ernst, rijkdom en armoede met elkaar delen. Een vriendelijk handgebaar, een hartelijke groet, een begrijpende blik, een persoonlijk kaartje met goede woorden, echte aandacht, een stukje puur en warm meeleven. Pastorale-gemeente-zijn, dat is dus in de eerste plaats: de vreugde en het verdriet van het leven met elkaar delen. Dit is de ware gemeentezorg: zorgen dat er niemand ten onder gaat aan leed, verdriet, pijn of angsten. Het is er voor elkaar zijn en samen met elkaar optrekken in diepe verbondenheid. Dat is geestelijk en praktisch. Voor elkaar zorgen heeft evenzo goed te maken met de persoonlijke groei naar geestelijke volwassenheid en het gestimuleerd worden om een heilig leven te leiden. Het is belangrijk dat gemeenteleiders hierin voorgaan. Wij mogen anderen leren en hen helpen zich aan elkaar te geven. Wij mogen de gemeenteleden er door ons eigen leven in voorgaan. We zijn geroepen de gemeenteleden ervan bewust te maken dat het in het lichaam van Christus gaat om het welzijn van allen! God heeft ons in een gemeenschap van gelovigen geplaatst om te leren breken met de individualistische en consumptieve houding van onze tijdgeest. Je hebt elkaar nodig voor levensheiliging, alsook voor bemoediging en ondersteuning. De zorg in de gemeente leert je de nieuwe mentaliteit van het christenleven heel praktisch kennen. Deze vorm van gemeentezorg is bepalend voor de kwaliteit en het getuigenis (1Joh.4:11) van het gemeentelven. Het gaat er dus om dat zorgzaamheid voor elkaar zich kenmerkt in een levenshouding bij onze gemeenteleden. Zo'n levenshouding is ten diepste verbonden met de overtuiging dat we voor elkaar zullen zorgen zoals Christus voor ons als de Goede Herder zorg draagt. De verantwoordelijkheid tot zulke onderlinge zorg zal op de een of andere manier ook tot uitdrukking komen in de gemeentevisie. Wij zullen dit met elkaar moeten belijden, willen we het meer en meer in de Evangeliegemeente gaan beleven: wij zijn bedoeld om een pastorale gemeente te zijn en ik draag daarin mijn steentje bij! Dat dit

meer en meer mag doordringen tot het denken van alle gemeenteleden opdat het ons dagelijks leven zal doordringen en zorgzaamheid in ons leven als discipel van Jezus een getuigenis van Gods liefde uitdraagt.

6.5 Elkaar bij het heil roepen

Wat het houdt het nog meer in om pastorale gemeente te zijn? Wat betekent het nog meer dat je voor elkaar herderlijk wilt zorgen? Het volgende voorbeeld van pastorale gemeente zijn is de gemeente in Tessalonica. In 1 Tessalonicenzen 4 lezen we van droefheid en verwarring die in die gemeente leefden. Er waren gemeenteleden overleden en hoe zat dat nou eigenlijk: Jezus Christus zal toch terugkomen, maar als je overleden bent dan mis je dat toch, dan ben je er toch niet bij? Ze zaten er behoorlijk mee in de knoop, die christenen daar. Er leefden misverstanden. Wat treft is de grote onderlinge verbondenheid en het hartelijke meeleven met elkaar. En Paulus legt uit: ze zullen er wél bij zijn, jullie overleden broeders en zusters, want als Christus komt, zullen zij opstaan uit hun graf bij het geklank van een bazuin, en samen zullen wij dan, levenden en doden die bij Christus behoren voor altijd bij de Here zijn. En dan zegt Paulus in vers 18: ‘Vermaant, vertroost, bemoedigt elkaar dus met deze woorden’.

Wat een mooie vorm van geestelijk onderwijs: de apostel reikt aan hoe de gemeenteleden met hun vragen kunnen omgaan en de gemeenteleden moeten er zelf mee aan het werk. Elkaar vermanen, elkaar met deze woorden bemoedigen, troosten. Zo gaan ze herderlijk met elkaar om: ze troosten elkaar in hun verdriet, want ze zoeken elkaar op en spreken dan met elkaar over hun hoop, hun uitzicht, over hun enige troost in leven en sterven!

Dat behoort bij de pastorale gemeente. We zijn niet alleen maar ontvangers van de troost van het evangelie. We zijn ook uitdelers ervan! We worden geroepen om met de woorden van God die we aangereikt krijgen zelf op pad te gaan en elkaar daarmee bij te staan. Zo zijn we voor elkaar een gids in de wonderlijke wereld van Gods heil. In diepe dalen wijzen we elkaar op de hoge toppen. We laten elkaar de mooie vergezichten zien. We troosten en we bemoedigen elkaar door samen te spreken en te zingen van onze hoop, ons uitzicht, onze enige troost in leven en sterven. Zie hiervoor ook mijn boekje *‘De grote verandering’*, Gedachten over de hemel, de opstanding der doden en het eeuwige leven.

Heel letterlijk vertaald betekent het woord dat Paulus gebruikt voor ‘vermanen’: elkaar erbij roepen. Zo zijn we pastorale gemeente: wanneer we elkaar voortdurend roepen en bepalen bij het heil van God, zoals de ene bedelaar aan de andere vertelt waar brood te krijgen is!

6.6 Elkaar op de weg houden

Elkaars broeder of zuster, zeg maar hoeder zijn, is dus ook elkaar bij het heil roepen. En dat kan ook betekenen: elkaar tot de orde roepen, elkaar terechtwijzen en vermanen. Een dwalend schaap moet worden teruggebracht, anders verdwaalt het helemaal. Dan raakt het niet alleen van het goede pad, maar loopt gevaar in een ravijn te storten. Opnieuw: het zijn niet alleen de leidinggevendenden, de voorgangers, oudsten of diakenen of de kringleiders die terechtwijzen in de gemeente. Ook gemeenteleden worden geroepen om op deze manier voor elkaar te zorgen. Want zorg is het: je zorgt voor elkaar wanneer je probeert elkaar op de goede weg te houden.

Dat ligt natuurlijk ook wel gevoelig in de gemeente. Wie durft een ander terecht te wijzen? Wie accepteert een terechtwijzing? We zullen, denk ik, moeten leren om elkaar in liefde terecht te wijzen. We zullen moeten leren een wijze aanpak te kiezen waardoor het bij de ander over komt. Wij zijn anders zo snel hard en veroordelend in onze terechtwijzingen. Daarmee duw je de ander alleen maar verder weg. En we zullen ook moeten leren om terechtwijzingen in liefde te ontvangen en niet direct te reageren met: bemoei je met je eigen zaken. Waarom vinden we het zo moeilijk om een liefdevolle terechtwijzing te accepteren als een blijk van zorg om elkaar? Daar zouden we eens wat langer over moeten nadenken!

Een pastorale gemeente zijn betekent dus ook elkaar op de weg houden. Hierbij noem ik het voorbeeld van Jakobus. Op het eind van zijn brief roept Jakobus de lezers van zijn brief op om toch vooral om elkaar heen te staan en met elkaar mee te leven. Uit het hele gedeelte komt naar voren, dat daarbij allereerst gebed heel belangrijk is. In een pastorale gemeente zal er voorbede zijn, daar is het gewoon om geweten of ongeweten voor elkaar te bidden. Veel voor elkaar bidden behoort bij herderlijk leven. En al biddend vind je dan de kracht en de moed om (vs.19) iemand die van de waarheid afdwaalt met wijsheid tot inkeer te brengen.

De gemeente als reisgezelschap

Je kunt de gemeente ook wel vergelijken met een karavaan die door de woestijn op reis is naar het beloofde land. Denk maar aan het volk Israël in het Oude Testament. Zo zijn wij gemeente in deze wereld: door de woestijn van de wereld en de gebeurtenissen op reis naar Gods beloofde land, Zijn eeuwige koninkrijk. Soms dreigen er mensen achterop te raken. Ze gaan langzamer lopen, sloffen of komen helemaal niet meer vooruit. Soms gaat het ongemerkt, andere keren worden er duidelijk verkeerde keuzes gemaakt. Mensen haken af, laten de christelijke gemeenschap los, gaan een andere weg. Maar zo mis je, als je niet oppast, het

belofde land. En als je herderlijk voor elkaar wilt zorgen, dan gaat dat je aan het hart. Het doet je werkelijk wat wanneer mensen geestelijk zoek raken. Je wilt voor die ander zorgen, het goede voor hem of haar zoeken. Wij zouden als gemeente best wat meer mogen lijken op een team artsen en verpleegkundigen op de afdeling Spoedeisende Hulp van een ziekenhuis. Als er zwaargewonde mensen worden binnengebracht, dan hebben ze één doel: dit mensenleven redden. Daar doen ze alles voor. Diezelfde gedrevenheid mag ook ons bezielen, want, zegt Jakobus, hierbij gaat het om het redden van een mensenleven van de eeuwige dood.

Zo hebben we een aantal lijnen getrokken uit de Bijbel. Pastorale gemeente zijn is *met elkaar delen, elkaar bij het heil roepen en elkaar op de weg houden*. Zorgzaam met elkaar omgaan. We zijn allemaal schapen van de ene Goede Herder. We zijn allemaal lichaamsdelen die horen bij het lichaam van Christus. Luisteren naar het ene Hoofd. God heeft het lichaam op een zodanige manier samengesteld, dat wij voor elkaar kunnen zorgen. Maar waar begin je dan? Ik denk, gewoon maar om je heen in de directe omgeving. In je eigen kring in de gemeente, je wijkring, En dan niet meteen in het groot denken, want het zijn vaak juist de kleine dingen die het hem doen. En nooit zomaar in het wilde weg beginnen. Eerst zelf drinken uit de Bron van levend water! Eerst jezelf laten corrigeren en leiden door het Hoofd. Eerst zelf je laten verzorgen en koesteren door de Herder. Want dan pas kun je zelf verder... als schaap en onderherder.

7. Samenvatting

Bij het opzetten van de tekst voor deze samenvatting kreeg ik het blad IDEA onder ogen, Gemeenteopbouwblad van de Evangelische Alliantie, april 2005. Daarin schrijft Jan-Maarten Goedhart dat hij tijdens zijn periode van studieverlof in Engeland was en daar in het bisdom Durham een onderzoek las naar gemeentegroei. Zelfs schrijft hij naar aanleiding van vragen rond groeiende gemeenten nu in Idea een artikel met als titel 'Gezonde gemeenten'. Het artikel volgt in grote lijn het betoog dat ik als samenvatting van dit onderdeel van het Evangelisch Leerhuis wilde schrijven. Op de eerste dag van mijn studieverlof neem ik de resultaten van Jan-Maarten's studie graag over als concluderende samenvatting van hetgeen door mij hierboven over het leven van de christelijke gemeente is aangereikt. Deze bijlage wordt in kopievorm aan mijn tekst toegevoegd.

JCB

1 mei 2005